

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Filozofski fakultet

Adresa: Sveučilišna avenija 4
51 000 Rijeka
Hrvatska
Telefon: +385 (51) 265-600; +385 (51) 265-602
E-mail: dekanat@ffri.uniri.hr
Web: www.ffri.uniri.hr

Odsjek za filozofiju

Doktorski studij

Filozofija i suvremenost

Izvedbeni nastavni planovi
za akademsku godinu 2026./2027.

Rijeka, rujan 2026.

Akadska godina 2026./2027. prema nastavnom planu i programu za studente 1. i 2. godine *Doktorskog studija Filozofija i suvremenost* na rasporedu se odravaju izborni predmeti. Studenti su obavezni prema programu izabrati izborne predmete s popisa predmeta (u nastavku):

POPIS IZBORNIH KOLEGIJA						
Godina studija: 1.2.						
Semestar: I., II., III.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Apriorna spoznaja	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Aspekti distributivne pravednosti	doc. dr. sc. Petrović Neven	15	0	15	7	I
Boja i kvalitativna stanja	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Deliberativna demokracija	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Epistemički okoliši i kolektivno odlučivanje	doc. dr. sc. Ivan Cerovac	15	0	15	7	I
Etički intuicionizam	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Etika i epistemologija	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Etika i politika	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Evolucija i vrijednosti	prof. dr. sc. Predrag Šustar	15	0	15	7	I
Filozofija britanskog empirizma	izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	I
Filozofija dobrobiti	doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš/ doc. dr. sc. Nebojša Zelić	15	0	15	7	I
Filozofija egzistencije	prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	I
Filozofija logike	dr. sc. Nenad Smokrović, prof. emeritus	15	0	15	7	I
Filozofija matematike	prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	I
Filozofija, medicina i ljudsko zdravlje	prof. dr. sc. Predrag Šustar/ doc. dr. sc. Zdenka Brzović	15	0	15	7	I
Filozofija psihijatrije	prof. dr. sc. Luca Malatesti/ izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	I
Filozofija psihologije	prof. dr. sc. Luca Malatesti/ izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	I
Filozofija uma	prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	I
Filozofski i politički aspekti genetike ponašanja	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Građanski neposluh	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Ključni pojmovi suvremene filozofije znanosti	prof. dr. sc. Predrag Šustar/ doc. dr. sc. Zdenka Brzović	15	0	15	7	I
Komparativna psihologija	prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	I
Logičke konstante: što su i kako ih razumijemo?	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Logika	prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	I
Matematička logika	prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	I

Metafilozofija: filozofija o filozofiji	prof. dr. sc. Luca Malatesti/ izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	I
Metode moralnog rasuđivanja	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Metodologija pisanja i izlaganja filozofskog rada	doc. dr. sc. Fiip Čeč/ doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš	15	0	15	7	I
Mogući svjetovi	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Moralna odgovornost	doc. dr. sc. Filip Čeč	15	0	15	7	I
Moralna zbilja	doc. dr. sc. Ivan Cerovac	15	0	15	7	I
Moralne teorije	prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	I
Normativnost i intencionalnost	dr. sc. Nenad Smokrović, prof. emeritus	15	0	15	7	I
Odabrane teme filozofije odgoja	prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	I
Ontologija	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Osobni identitet	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Percepcija	prof. dr. sc. Snježana Prijić- Samaržija	15	0	15	7	I
Političke emocije i građanske vrline	doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš/ doc. dr. sc. Nebojša Zelič	15	0	15	7	I
Projektno planiranje i znanstvena istraživanja	prof. dr. sc. Luca Malatesti/ izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	I
Realizam	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Socijalna filozofija	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Spoznaja i društvo	prof. dr. sc. Snježana Prijić- Samaržija	15	0	15	7	I
Suvremene rasprave o spoznaji	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Suvremene teme iz filozofije religije	prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	I
Suvremene teme u estetici	izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	I
Suvremene teme: logika i svijet	dr. sc. Nenad Smokrović, prof. emeritus	15	0	15	7	I
Teorija djelovanja	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Teorije istine	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Teorije znanja	prof. dr. sc. Snježana Prijić- Samaržija	15	0	15	7	I
Umjetnost i moral	izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	I
Umjetnost, društvo i humanistika	izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	I
Vrijeme	prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	I
Znanje i skepticizam	Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I

Bit će aktivirani samo pojedini izborni predmeti s ovoga popisa koji će biti revidirani prije početka ljetnog semestra.

Struktura doktorskog programa *Filozofija i suvremenost*

POPIS KOLEGIJA ¹						
Godina studija: 1.						
Semestar: I.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izborni predmet 1	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Izborni predmet 2	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Izborni predmet 3	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Doktorski seminar I	Odsjek za filozofiju	0	0	30	9	O

POPIS KOLEGIJA ³						
Godina studija: 1.						
Semestar: II.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izborni predmet 4	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Izborni predmet 5	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Izborni predmet 6	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Doktorski seminar II	Odsjek za filozofiju	0	0	30	9	O

POPIS KOLEGIJA ³						
Godina studija: 2.						
Semestar: III.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izborni predmet 7	Nastavnici Odsjeka za filozofiju/Odsjek za filozofiju	15	0	15	7	I
Doktorski seminar III	Odsjek za filozofiju	0	0	30	9	O
Mentorski seminar I	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	0	10	O
Izborne aktivnosti	Voditelj doktorskog studija/Odsjek za filozofiju	0	0	0	4	O

¹ Tablicu kopirati za svaku godinu studija.

² Ako je kolegij obvezatan, upisuje se O, a ako je izborni I.

POPIS KOLEGIJA ³						
Godina studija: 2.						
Semestar: IV.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Prijava teme doktorskog rada	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	0	4	O
Mentorski seminar II	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	0	10	O
Izrada doktorskog rada	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	30	16	O

POPIS KOLEGIJA ³						
Godina studija: 3.						
Semestar: V.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izrada doktorskog rada	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	0	16	O
Mentorski seminar III	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	30	10	O
Izborne aktivnosti	Voditelj doktorskog studija/Odsjek za filozofiju	0	0	0	4	O

POPIS KOLEGIJA ³						
Godina studija: 3.						
Semestar: VI.						
KOLEGIJ	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS ²
Izrada doktorskog rada	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	0	20	O
Mentorski seminar IV	Mentor/Odsjek za filozofiju	0	0	30	10	O
Izborne aktivnosti*	Voditelj doktorskog studija/Odsjek za filozofiju	0	0	0	4	O

Napomena:

*Izborne aktivnosti

Izborne aktivnosti omogućuju uključivanje doktoranda u širu znanstvenu i akademsku zajednicu te se organiziraju u dogovoru s mentorom, u skladu s individualnim istraživačkim planom doktoranda. Aktivnosti mogu uključivati objavljivanje znanstvenih radova, izlaganja na znanstvenim skupovima i simpozijima, sudjelovanje u ljetnim školama, istraživačkim boravcima, reading grupama i drugim relevantnim akademskim aktivnostima. ECTS-bodovi za pojedine aktivnosti priznaju se sukladno odluci Vijeća doktorskog studija o priznavanju ECTS-bodova

Trenutna ponuda kolegija u ak. godini 2026./2027.

Zimski semestar	Ljetni semestar
Deliberativna demokracija	Apriorna spoznaja (ili Filozofija jezika ukoliko bude odobrena)
Filozofija matematike	Filozofija, medicina i ljudsko zdravlje
Filozofija psihologije	Logika i svijet
Moralna odgovornost	Moralna zbilja
Odabrane teme filozofije odgoja	Političke emocije i građanske vrline
Spoznaja i društvo	Teorije istine
	Umjetnost i moral

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Apriorna spoznaja
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Boran Berčić
Kabinet	F-416
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	u dogovoru s nastavnikom
Telefon	
e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Prof.dr.sc. Antonio Capuano
Kabinet	F-416
Vrijeme za konzultacije	u dogovoru s nastavnikom
Telefon	
e-mail	antonio.capuano75@gmail.com
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Klasični racionalizam je bio shvatio razum kao osnovni izvor i temelj spoznaje. Čisto razumske, a ne empirijske ideje su npr. da jedna stvar ne može istovremeno imati i nemati neko svojstvo ili da je svaka stvar identična samoj sebi. Ove ideje koje smatramo nužnima nismo dobili iskustvom, gledajući u stvari ili ih uspoređujući sa njima samima. Njih naprosto razumski uviđamo kao neupitne. Za razliku od vjerovanja koja dobijamo iz iskustva i koja su sva podložna greški, razum nam daje nužne (neupitne) istine o svijetu pomoću kojih gradimo spoznaju i odlučujemo o istinitosti i onih stvari koje smo dobili iz iskustva. Urođene ideje su ključ problema spoznaje. Preko jasne i razgovjetne spoznaje ovih ideja dedukcijom izvodimo svo ostalo znanje, pa i istinu o pridošlim idejama. Kant je repertoar apriorizma proširio razmatranjem transcendentálnih uvjet spoznaje tj. onih svojstava našega uma koja omogućuje određenu vrstu iskustva, te metodologijom «transcendentálnog argumenta». Apriorističko je stajalište u suvremenoj filozofiji višestruko dovedeno u pitanje. Quineovi pogledi već dovode u pitanje razlikovanje apriornih analitičkih istina od aposteriornih sintetičkih. Posebno je prevratnička zamisao da prevrednovanje tvrdnji pod utjecajem iskustva ne poznaje svetinje: svaku se tvrdnju može odbaciti ako nas na to nuka iskustvo. Ona povlači da niti jedna tvrdnja nije apriorna. Ako to povežemo s tezom da je apriornost bitna za analitičke sudove, slijedi da niti jedna tvrdnja nije (posve) analitička. Time je odbačena prva logičko-pozitivistička pod-teza o analitičkim sudovima. Kritičari apriorizma obrazlažu svoje odbacivanje apriornosti pozivanjem na novovjekovne znanstvene revolucije: matematičari su dvije tisuće godina mislili da je Euklidska geometrija apriorno istinita, ali se pokazalo da su bili u zabludi. Zaključak je vrlo radikalan: tobožnji apriorni sudovi su naprosto aposteriorni sudovi u koje vrlo tvrdo vjerujemo; razlike su samo u stupnju a ne i načelne. Jedna od glavnih novosti u suvremenoj epistemologiji je otvaranje dijaloga sa znanostima koje se bave podrijetlom i prirodom spoznaje. Tu se ističu dvije - kognitivna psihologija i kognitivna biologija. Naturalistička razmatranja uglavnom su usmjerena protiv apriorizma. Neki suvremeni filozofi ostali su vjerni aprioriju. Tako Strawson zamišlja zadaću «opisne metafizike» kao proučavanje jezgra ljudskog mišljenja - jezgra koja možda ima povijest, ali sigurno nema pisane historije. Nju tvore “kategorije i pojmovi koji se u svojem najtemeljnijem karakteru uopće ne mijenjaju”, (Individuals, Methuen, 1959. str. 10), iako se naravno mijenja njihovo prikazivanje u filozofiji. Opisna metafizika se velikim dijelom oslanja na jezičnu analizu, ali ne završava njome, već je, obrnuto, upotrebljava kao sredstvo da se dospije do “općih elemenata strukture koju metafizika hoće otkriti”.	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	

• Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito temama apriorne spoznaje • Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene apriorne spoznaje • Kritičko razmatranje i usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme apriorne spoznaje; upoznavanje strukture znanstvene i filozofske argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta • Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne znanstvene i filozofske literature • Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema • Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	2	25	
Esej	4	75	
ZAVRŠNI ISPIT	/	/	
UKUPNO	7	100	
Opće napomene:			
<u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u>			
Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.			
<u>Varijanta 2 sa završnim ispitom</u>			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
• Bealer, G., "A Theory of the A Priori", in Philosophical Perspectives, No. 13, Epistemology, Blackwell, Oxford. • Benacerraf, Paul. "Mathematical Truth." Journal of philosophy 70 (1973): 661-679. • Quine, W. V. "Truth by Convention." In his The Ways of Paradox and Other Essays. Revised and Enlarged Edition. Cambridge: Harvard University Press, 1976[a]. • Quine, W. V. "Carnap and Logical Truth." In his The Ways of Paradox and Other Essays. Revised and Enlarged Edition. Cambridge: Harvard University Press, 1976[b]			
IZBORNA LITERATURA			
• Boghossian, P. and Peacocke, C. (Eds), (2000), <i>New Essays on the A Priori</i>, Clarendon Press, Oxford. • Jackson, F. (1998), <i>From Metaphysics to Ethics</i>, Clarendon Press, Oxford. • Moser, Paul, ed. <i>A Priori Knowledge</i>. Oxford: Oxford University Press, 1987.			

Putnam, Hilary. <i>Realism and Reason: Philosophical Papers</i>, Vol. 3. Cambridge: Cambridge University Press, 1983	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Prema dogovoru	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
E-mail, konzultacije	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Konzultacije, e-mail	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Ocjenjivanje studenata obaviti će se na temelju aktivnosti na nastavi i završnog eseja.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Prema dogovoru
Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski	Prema dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
1.	Osnovne distinkcije: spoznaja a priori i a posteriori; sudovi sintetički i analitički; istine nužne i kontingentne.
2.	Kripkeov izazov: nužno a posteriori i kontingentno a priori.
3.	Protuprimjeri apriorizmu iz znanstvene prakse: euklidska geometrija, princip kauzalnosti, itd.
4.	Urođene ideje: nativizam i empirizam.
5.	Imunost na empirijsko opovrgavanje.
6.	Granice empirizma: može li radikalni empirizam objasniti matematiku i logiku?
7.	Pogrešivost a priorne spoznaje: falibilizam i infalibilizam.
8.	Istina i konvencija: Jesu li matematičke istine stvar konvencije ili ne ovise o nama? Platonizam.
9.	Pojmovna analiza i apriorna spoznaja.
10.	Mreža vjerovanja i brisanje distinkcije između apriorne i aposteriorne spoznaje: holizam, Duhem-Quineova teza.

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju izložiti i koristiti temeljne distinkcije u raspravi.	Spoznaja a priori i a posteriori. Sudovi sintetički i analitički.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, izlaganja studenata, analiza primjera.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.

	Istine nužne i kontingentne.		
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje nativizma i empirizma.	Urođene ideje.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, izlaganja studenata.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.
Student će biti u stanju navesti i izložiti najpoznatije primjere u kojima je razvoj znanosti opovrgnuo filozofske teorije.	Kantov sintetički a priori i ne-euklidske geometrije, Gaussovo mjerenje zakrivljenosti prostora, itd.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, izlaganja studenata.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje radikalnog empirizma u pogledu apriorne spoznaje.	Radikalni empirizam J.S. Milla, beskonačnost, imunost na empirijsko opovrgavanje, itd.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, izlaganja studenata.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.
Student će biti u stanju izložiti ideju da je filozofije pojmovna analiza.	Logički pozitivizam i distinkcija analitičkog i sintetičkog.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, analiza primjera i protuprimjera, izlaganja studenata.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.
Student će usvojiti osnovne ideje semantičkog i epistemičkog holizma.	Brisanje distinkcije analitičkog i sintetičkog, Duhem – Quine, konfirmacijski holizam.	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na nastavi, analiza primjera i protuprimjera, izlaganja studenata.	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja.

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Deliberativna demokracija
Studij	Poslijediplomski doktorski studij <i>Filozofija i suvremenost</i>
Semestar	I. i III.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da (engleski jezik)
Nositelj kolegija	Doc. dr.sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Telefon	+385 51 265 646
e-mail	icerovac@uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Kolegij će zahvatiti sljedeće teme i područja rasprave:	
1. Ključna razlike između agregativne i deliberativne demokracije	
- Osnovna obilježja agregativne demokracije i argumenti za njezino opravdanje (M. de Condorcet, K. Arrow i drugi); - Nedostaci agregativne demokracije, paradoksi do kojih dovodi i pokušaji da se na te nedostatke odgovori (R. Dahl, K. Spiekerman i drugi) - Osnovna obilježja deliberativne demokracije i argumenti za njezino opravdanje (A. Gutan, D. Thompson, H. Landemore, J. Habermas i dr.) - Nedostaci deliberativne demokracije i pokušaji da se na te nedostatke odgovori (J. Brennan, D. Estlund, F. Peter i dr.)	
2. Razlikovanje između proceduralne (moralne) i substantivne (epistemičke) teorije deliberativne demokracije	
- Moralno opravdanje deliberativne demokracije utemeljeno na idejama jednakosti, slobode i potrebe za opravdanjem vršenja prisile (A. Gutman, D. Thompson, T. Christiano, I.M. Young, također J. Rawls i J. Habermas) - Epistemičko opravdanje deliberativne demokracije utemeljeno na sposobnosti donošenja kvalitetnih, ispravnih odluka (J.S. Mill, R. Arneson, S. Wall, D. Estlund, F. Peter i dr.)	
3. Deliberativna demokracija i javni um	
- Različiti oblici javnog uma u deliberativnoj demokraciji: javno opravdanje putem konsenzusa (J. Rawls) i putem konvergencije (J. Gaus) - Razlika između uske (F. Peter) i široke (J. Quong) koncepcije javnog uma i javnog opravdanja kod Rawlsa, prednosti i nedostaci svake koncepcije - Javni um kao ograničenje deliberacije i prijetnja demokratskoj stabilnosti (R. Talisse), te razlozi za takvu ograničavajuću ulogu javnog uma (J. Cohen) - Javni um, deliberacija i korištenje znanstvenih razloga u javnom opravdanju (E. Baccarini)	
4. Deliberativna demokracija i politička legitimnost	
- Razlika između političkog autoriteta i političkog legitimiteta (D. Estlund, J. Raz) - Kako deliberativna demokracija nastoji postići sposobnost vršenja legitimne prisile kroz političke odluke koje donosi: čisti epistemički proceduralizam (F. Peter), deliberativni proceduralizam (A. Gutman, D. Thompson), racionalni deliberativni proceduralizam (J. Habermas, J. Rawls), epistemički proceduralizam (D. Estlund, H. Landemore, J. Marti, I. Cerovac) te demokratski instrumentalizam (R. Arneson, S. Wall)	

5. Demokracija u neidealnom svijetu: Nepogodna epistemička okruženja i kolektivna deliberacija

- Potreba za specijaliziranim znanjem, oslanjanjem na autoritet stručnjaka, opravdanje tog autoriteta te modeli deliberacije u kojima nisu svi sudionici na istoj epistemičkoj razini (A. Goldman, M. Festenstein, S. Prijic-Samaržija, E. Anderson)
- Štetna epistemička okruženja, uključujući komore jeke i epistemičke mjehure (C. Thi Nguyen, C. Sunstein i dr.)
- Deliberacija i politička polarizacija (R. Talisse)
- Epistemička nepravda i mogućnost jednakog sudjelovanja u deliberativnim procesima (M. Fricker, J. Medina, i dr.)
- Deliberativna demokracija u doba digitalnih tehnologija i umjetne inteligencije (M. Coeckelbergh, F. Gilardi i dr.)

6. Deliberativna demokracija na lokalnoj razini: Deliberacija i odlučivanje u gradovima

- Demokratske inovacije koje unapređuje deliberativne aspekte demokratskih procedura (E.O. Wright)
- Javnosti u malom (vijeća građana, deliberativne ankete, građanske porote) kao primjeri implementacije deliberacije na lokalnoj razini (J.S. Fishkin, G. Smith, A. Fung i dr.)
- Gradsko participativno budžetiranje (G. Baiocchi, L. Avritzer i dr.)

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekuje se da će studenti koji će uspješno dovršiti rad na predmetu moći:

1. Razlikovati između različitih shvaćanja pojma deliberativne demokracije, moći artikulirati opravdanja za različita shvaćanja, kritički analizirati njegove snage i slabosti, konstruirati vlastite argumente kojima se podupire jedno, odnosno dovodi u pitanje neko drugo shvaćanje, te se služiti specijaliziranom znanstvenom i stručnom literaturom (kako filozofskom, tako i empirijskom) kako bi poduprli svoje promišljanje;
2. Evaluirati različite argumente u prilog deliberativne demokraciji (u odnosu na agregativnu), unaprijediti ih ili pojačati novim spoznajama, ili ih pak kritički propitivati i opovrgnuti;
3. Razlikovati između deliberativne demokracije u idealnoj političkoj teoriji i u stvarnom svijetu, uočavati suvremene epistemičke izazove (kvalitetnoj) kolektivnoj deliberaciji te moći konstruirati vlastite teorije i pristupe kojima će odgovarati na navedene izazove;
4. Izraditi znanstveni ili stručni rad iz tema koje pokriva kolegij, izlagati ga na konferencijama, braniti ga u diskusiji te ga pripremiti za objavljivanje u specijaliziranom časopisu;
5. Prosuđivati aktualno djelovanje demokratskih institucija u Hrvatskog, Europi i svijetu, uzimajući u obzir političke vrijednosti i ideale, ali i realne okolnosti u kojima te institucije djeluju, te producirati argumentirani kritički osvrt u vidu znanstveno-popularnog članka.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
			x

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja	1	20
Seminarski rad	5	80
UKUPNO		100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Ukupna ocjena uspjeha:

Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA**OBVEZNA LITERATURA**

1. J. Cohen, *Philosophy, Politics, Democracy*, Cambridge, Mass., Harvard University Press, 2009.
2. D.M. Estlund, *Democratic Authority. A Philosophical Framework*, Princeton, Princeton University Press, 2008.
3. J.S. Fishkin, *When the People Speak: Deliberative Democracy and Public Consultation*, Oxford, Oxford University Press, 2009.
4. R. Geenens i R. Tinnevelt (ur.), *Does Truth Matter? Democracy and Public Space*, Dordrecht, Springer, 2009.

IZBORNA LITERATURA

1. J. Bohman i W. Rehg (ur.), *Deliberative Democracy. Essays on Reason and Politics*, Cambridge, Mass., The MIT Press, 1997.
2. J.S. Dryzek, *Deliberative Democracy and Beyond: Liberals, Critics, Contestations*, Oxford, Oxford University Press, 2000.
3. J. Elster (ur.), *Deliberative Democracy*, Cambridge, Cambridge University Press, 1998.
4. G. F. Gaus, *Justificatory Liberalism. An Essay on Epistemological and Political Theory*, Oxford, Oxford University Press, 1996.
5. A.I. Goldman, *Knowledge in a Social World*, Oxford, Oxford University Press, 1999.
- A. Gutmann i D. Thomson, *Democracy and Disagreement*, Cambridge, Harvard University Press, 1996.
6. J. Habermas, *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*, Cambridge, MIT Press, 1996.
7. M. Hannon i J.A. Carter (ur.), *Political Epistemology*, Oxford, Oxford University Press, 2021.
8. H. Landemore, *Democratic Reason: Politics, Collective Intelligence, and the Rule of the Many*, Princeton: Princeton University Press, 2013.
9. J. Rawls, *Political Liberalism*, Cambridge: Harvard University Press, 2001.
10. G. Smith, *Democratic Innovations: Designing Institutions for Citizen Participation*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009.
11. R.B. Talisse, *Democracy and Moral Conflict*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009.

12. Thi Nguyen, "Echo Chambers and Epistemic Bubbles", *Episteme*, 17(2), 141–161, 2020.
13. N. Urbinati, *Democracy Disfigured: Opinion, Truth, and the People*, Cambridge: Harvard University Press, 2014.
14. I.M. Young, *Inclusion and Democracy*, Oxford, Oxford University Press, 2000.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare. Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja i seminara. U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađana nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin, email

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Kolegij nema završni ispit. Svi se bodovi prikupljaju tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Ljetni	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Jesenski	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
Tjedan 1	Agregativna i deliberativna demokracija: Ključna razlike, argumenti za i protiv, snage i mane
Tjedan 2	Deliberativna demokracija 1: Proceduralna teorija
Tjedan 3	Deliberativna demokracija 2: Epistemička teorija
Tjedan 4	Javni um 1: Pristup konsenzusa i pristup konvergencije
Tjedan 5	Javni um 2: Široko i usko shvaćanje, znanstveni razlozi i javno opravdanje
Tjedan 6	Deliberativna demokracija i legitimnost: Čisti (deliberativni) proceduralizam, racionalni (deliberativni) proceduralizam, epistemički proceduralizam i demokratski instrumentalizam
Tjedan 7	Deliberativna demokracija u neprijateljskim epistemičkim okruženjima 1: Komore jeke, epistemički mjehuri, epistemička nepravda i politička polarizacija
Tjedan 8	Deliberativna demokracija u neprijateljskim epistemičkim okruženjima 2: Digitalne tehnologije i umjetna inteligencija
Tjedan 9	Demokratske inovacije 1: Deliberacija unutar javnosti u malom
Tjedan 10	Demokratske inovacije 2: Gradsko participativno budžetiranje
Napomena	Neke će se teme obrađivati kroz predavanja, a neke kroz seminare, ovisno o interesima i afinitetima samih doktoranada upisanih na kolegij, a držeći se omjera 15P / 15S.

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA

1.	1 - 3, 6	Predavanje, diskusije, seminarski rad, samostalni rad	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
2.	1 - 3, 6	Predavanje, diskusije, seminarski rad, samostalni rad	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
3.	7 - 10	Predavanje, diskusije, seminarski rad, samostalni rad	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
4.	1 - 10	Predavanje, diskusije, seminarski rad, samostalni rad	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
5.	1 - 8	Predavanje, diskusije, seminarski rad, samostalni rad	Aktivnost na nastavi Seminarski rad

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Filozofija matematike
Studij	Doktorski studij "Filozofija i suvremenost"
Semestar	1./3.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	po dogovoru sa studentima
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne
Nositelj kolegija	dr.sc. Majda Trobok, red. prof.
Kabinet	414 (4. Kat)
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre.
Telefon	(051)265 638
e-mail	trobok@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	/
Kabinet	/
Vrijeme za konzultacije	/
Telefon	/
e-mail	/

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Semantička, epistemološka i ontološka pitanja u filozofiji matematike.

Podjela realizam-antirealizam. Realizam: Platonizam, modalni realizam, umjereni realizam. Antirealizam: Intuicionizam, Nominalizam, Formalizam.

Značenje i uloga filozofskih teorija i postavki za razvoj matematike.

Rezultati klasične matematike uvjetovani zastupanjem određenih filozofskih teorija (Euklidovi Elementi", Gödelovi teoremi, aksiom izbora, pojam beskonačnosti itd..).

Intuicionistička matematika kao odraz antirealističkog zasnivanja matematike: Browerov sustav, intuicionistička logika.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekuje se da studenti budu upoznati sa osnovnim problemima sa kojima se susreće filozofija matematike te da razumiju kako su oni povezani ne samo sa standardnom matematičkom praksom već i sa osnovnim pitanjima epistemologije i ontologije u filozofiji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA		
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja	1	16
Seminarski rad	2.5	42
Usmeni ispit	2.5	42
UKUPNO		100
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
Benacerraf, Putnam, 1983, Philosophy of Mathematics – Selected Readings (Second ed.) Brown, J. R., 1999, An Introduction to the World of Proof and Pictures, Routledge, Shapiro, S., 2002, Thinking about Mathematics – The Philosophy of Mathematics, Oxford University Press, Oxford.		
IZBORNA LITERATURA		
1. Burgess, J.P., and Rose, G., A Subject with No Objects – Strategies for Nominalistic Interpretation of Mathematics, Clarendon Press, Oxford. 2. Frege, G., 1884/19??, Osnove aritmetike, ??? 3. George, A., i Velleman, D. J., 2002, Philosophies of Mathematics, Blackwell, Oxford. 4. Hellman, G., 1989, Mathematics without Numbers: towards a Modal-structural Interpretation, Oxford University Press. 5. Hintikka, J., (ed.), 1969, The Philosophy of Mathematics, Oxford University Press, Oxford. 6. Jacquette, D. (ed.), 2002, Philosophy of Mathematics – An Anthology, Blackwell, Oxford. 7. Kitcher, P., 1984, The Nature of Mathematical Knowledge, Oxford University Press. 8. Maddy, P., 1990, Realism in Mathematics, Clarendon Press, Oxford. 9. Resnik, M. D., 1997, Mathematics as a Science of Patterns, Clarendon Press, Oxford. 10. Field, H., 1980, Science without Numbers – A Defense of Nominalism, Princeton University Press.		
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU		
POHAĐANJE NASTAVE		
Od studenata se očekuje prisutnost i aktivno sudjelovanje na nastavi.		
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA		
E-mail, Merlin, konzultcije (osobno i/ili online), mobitel (po potrebi)		
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA		

Nastavnik je na raspolaganju po dogovoru	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Završni je ispit usmeni. Datum polaganja usmenog ispita dogovora se sa studentima.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Po dogovoru
Ljetni	po dogovoru
Jesenski	Po dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
Tjedan 1	Uvodni sat: organizacija nastave, određivanje rasporeda, prijedlog seminarskih tema. Uvodni sat
Tjedan 2	Povezanost matematike i filozofije - Povijesni pregled
Tjedan 3	Čime se bavi filozofija matematike? Semantička pitanja i problemi
Tjedan 4	Epistemološka pitanja i problemi u domeni filozofije matematike
Tjedan 5	Ontološka pitanja u filozofiji matematike i njihova relevantnost
Tjedan 6	Platonizam u filozofiji matematike i povezanost sa standardnom matematičkom praksom
Tjedan 7	Alternative platonizmu - umjereni i modalni realizam
Tjedan 8	Osnovni argumenti za i protiv platonizma
Tjedan 9	Alternative realizmu: intuicionizam, nominalizam, formalizam i njihova ograničenja
Tjedan 10	Alternative realizmu: intuicionizam, nominalizam, formalizam i njihova ograničenja
Tjedan 11	Seminari
Tjedan 12	Seminari
Tjedan 13	Seminari
Tjedan 14	Seminari
Tjedan 15	Završna rasprava i priprema za usmeni ispit

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Studenti će biti osposobljeni opisati i analizirati razloge nastajanja filozofije matematike	Povijesni pregled i osnovna pitanja kojima se bavi filozofija matematike Uloga filozofije u razvoju matematičkih teorija	Predavanje i rasprava Objašnjavanje Kritička analiza i osvrt - primarna literatura e-učenje/Merlin	Kontinuirane provjere znanja kroz rasprave o tekstovima i navedenim argumentima Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na nastavi Prezentacija seminara Završni (usmeni) ispit
Studenti će moći analizirati, razlikovati te usporediti osnovne postavke realizma i antirealizma kao dviju suprotstavljenih sustava. Biti će također osposobljeni kritički prikazati i usporediti osnovne pravce realizma i osnovne pravce antirealizma	Realizam u filozofiji matematike i povezanost sa standardnom matematičkom praksom Antirealizam u filozofiji matematike i razvoj matematičkih teorija izvan standardne matematike		

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija, medicina i ljudsko zdravlje		
Studij	Doktorski studij Filozofija i suvremenost		
Semestar	2.,4.		
Akadska godina	2026./2027.		
Broj ECTS-a	7		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu.		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Predrag Šustar/ doc. dr. sc. Zdenka Brzović		
Kabinet	413		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre.		
Telefon			
e-mail	psustar@ffri.uniri.hr; Zdenka@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Medicina predstavlja važnu društvenu instituciju čija je praksa, iako usmjerena na praktične ciljeve, utemeljena u složenim teorijskim i konceptualnim pretpostavkama. Cilj kolegija je razviti kritičko razumijevanje temelja medicinske prakse i istraživanja te osposobiti studente za filozofsku analizu pojmova zdravlja, bolesti i medicinskog objašnjenja u širem znanstvenom i društvenom kontekstu. Nastavnici i studenti izabiru teme temeljem liste prijedloga (vidjeti sadržaj kolegija) te se kroz kolegij dogovorene teme detaljno obrađuju.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Analizirati osnovne filozofske pojmove medicine, uključujući zdravlje, bolest, uzročnost i medicinsko objašnjenje, te razlikovati glavne teorijske pristupe njima. Kritički procijeniti metode medicinskog znanja i istraživanja, uključujući ulogu dokaza, indukcije i statističkog zaključivanja u kliničkoj praksi. Primijeniti filozofske koncepte na konkretne probleme u medicini, uključujući kliničko odlučivanje, klasifikaciju bolesti te odnos znanosti, vrijednosti i društvenog konteksta medicine.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
x	x	x	x
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave			
Kontinuirana provjera znanja	3	50	
Seminarski rad	4	50	
UKUPNO		100	
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			

OBVEZNA LITERATURA	
Stegenga, Jacob. Care and Cure: An Introduction to Philosophy of Medicine. Chicago: University of Chicago Press, 2018., izabrana poglavlja Broadbent, Alex (ed.), The Oxford Handbook of Philosophy of Medicine, Oxford Handbooks 2025., izabrana poglavlja Gifford, Fred, ed. Philosophy of Medicine. Vol. 16 of Handbook of the Philosophy of Science. Amsterdam: Elsevier, 2011., izabrana poglavlja	
IZBORNA LITERATURA	
Prema dogovoru i izboru tema seminarskog rada	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Redovito pohađanje nastave	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Oglasna ploča, e-mail, Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
e-mail, konzultacije	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Usmeno	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Prema dogovoru
Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski	Prema dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
Tjedan 1	Što je medicina?
Tjedan 2	Zdravlje i bolest
Tjedan 3	Naturalizam
Tjedan 4	Normativizam
Tjedan 5	Biomedicinski model vs biopsihosocijalni model
Tjedan 6	Uzroci u medicini
Tjedan 7	Objašnjenja u medicini
Tjedan 8	Klasifikacija bolesti
Tjedan 9	Etiološki model bolesti
Tjedan 10	Konstitutivni model bolesti
Tjedan 11	Osporavane i kontroverzne kategorije bolesti
Tjedan 12	Medicinska istraživanja i dokazi
Tjedan 13	Randomizirana kontrolirana ispitivanja i medicina utemeljena na dokazima
Tjedan 14	Pretjerana dijagnostika i medicinska ekspanzija
Tjedan 15	Vrijednosti u medicini

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA

Analizirati osnovne filozofske pojmove medicine, uključujući zdravlje, bolest, uzročnost i medicinsko objašnjenje, te razlikovati glavne teorijske pristupe njima.	1.-5.	Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Seminarski rad Pismeni i usmeni ispit
Kritički procijeniti metode medicinskog znanja i istraživanja, uključujući ulogu dokaza, indukcije i statističkog zaključivanja u kliničkoj praksi.	6.-13.	Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Seminarski rad Pismeni i usmeni ispit
Primijeniti filozofske koncepte na konkretne probleme u medicini, uključujući kliničko odlučivanje, klasifikaciju bolesti te odnos znanosti, vrijednosti i društvenog konteksta medicine.	11.-15.	Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Seminarski rad Pismeni i usmeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija		Filozofija psihologije	
Studij		Poslijediplomski studij „Filozofija i suvremenost“	
Semestar		I., III.	
Akademska godina		2026./2027.	
Broj ECTS-a		7	
Nastavno opterećenje (P+S+V)		15+15+0	
Vrijeme i mjesto održavanja nastave		Prema rasporedu.	
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku		Da, na engleskom	
Nositelj kolegija		Izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	
Kabinet		F-415	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)		Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre.	
Telefon		051 669 210	
e-mail		mjurjako@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Filozofija psihologije se bavi teorijskim i konceptualnim aspektima psihološkog istraživanja i psihologije kao znanosti o umu. Za razliku od filozofije uma koja se bavi ontološkim i epistemološkim pitanjima vezanim za prirodu uma, filozofija psihologije se direktnije fokusira na prirodu kognicije i prirodu objašnjenja ponašanja. Teme kojima ćemo se baviti na ovom kolegiju uključuju: 1. Razine objašnjenja u kognitivnim znanostima 2. Osobna i podosobna objašnjenja 3. Mehanicistička objašnjenja 4. Status “pučke psihologije” 5. Mentalni mehanizmi i funkcije			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
• Analizirati i sistematizirati različite vrste i razine objašnjenja u psihologiji i kognitivnim znanostima • Usporediti i kritički vrednovati suprotstavljena shvaćanja osobnih i podosobnih objašnjenja te modele njihova međusobnog odnosa • Primijeniti i povezati koncepcije funkcionalne analize, mehanicističkog objašnjenja i kognitivne ontologije pri analizi složenih problema iz psihologije i kognitivnih znanosti • Kritički procijeniti pretpostavke, eksplanatorne domete i ograničenja suvremenih teorijskih okvira u psihologiji i kognitivnim znanostima			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	x
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Aktivno sudjelovanje u nastavi	1	10	
Kontinuirana provjera znanja	2	20	
Seminarski rad	3	70	
UKUPNO		100	

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova
IV. LITERATURA	
OBVEZNA LITERATURA	
1. Bermudez, J. L. (2005). <i>Philosophy of Psychology: A Contemporary Introduction</i>. New York i London: Routledge. 2. Clark, A. (2013). Whatever Next? Predictive Brains, Situated Agents, and the Future of Cognitive Science. <i>Behavioral and Brain Sciences</i>, 36, 181-204. 3. Cummins, R. (2006). 'How Does It Work?' versus 'What Are the Laws?': Two Conceptions of Psychological Explanation. U J. L. Bermudez (ur.), <i>Philosophy of Psychology: Contemporary Readings</i>, New York and London: Routledge, str. 90-98. 4. Dennett, D. C. (2006). Personal and Sub-personal Levels of Explanation. U J. L. Bermudez (ur.), <i>Philosophy of Psychology: Contemporary Readings</i>, New York and London: Routledge, str. 17-21. 5. Drayson, Z. (2014). The personal/subpersonal distinction. <i>Philosophy Compass</i>, 9(5), 338–346. 6. Francken, J. & Slors, M., & Craver (2022). "Cognitive Ontology and the Search for Neural Mechanisms: Three Foundational Problems," <i>Synthese</i> 200, 378. 7. Hornsby, J. (2000). "Personal and Subpersonal: A Defence of Dennett's Early Distinction," <i>Philosophical Explorations</i> 3, 6–24. 8. Jurjako, M. & Wilkinson, S. (2025). "The Personal and the Subpersonal: Three Desiderata and a Pragmatist Proposal," <i>Philosophical Studies</i>, 2875–2904 9. Piccinini, G. (ur.) (2025). <i>Neurocognitive Foundations of Mind</i>. New York: Routledge. 10. Piccinini, G., & Craver, C. (2011). Integrating psychology and neuroscience: Functional analyses as mechanism sketches. <i>Synthese</i>, 183(3), 283–311.	
IZBORNA LITERATURA	
1. Bechtel, W. (2008). <i>Mental Mechanisms: Philosophical Perspective on Cognitive Neuroscience</i>. London i New York: Routledge. 2. Bechtel, W. i Graham, G. ur. (1998). <i>A Companion to Cognitive Science</i>. Cambridge: Blackwell. 3. Bechtel, W., Mandik, P., Mundale, J. i Stufflebeam, R. S. (ur.) (2001). <i>Philosophy and the Neurosciences: A reader</i>. Cambridge: Basil Blackwell. 4. Bermudez, J. L. ur. (2006). <i>Philosophy of Psychology: Contemporary Readings</i>, New York and London: Routledge. 5. Borsboom, D. (2005). <i>Measuring the Mind: Conceptual Issues in Contemporary Psychometrics</i>. Cambridge: Cambridge University Press. 6. Borsboom, D. (2012). Whose consensus is it, anyway? Scientific versus legalistic conceptions of validity. <i>Measurement</i>, 10, 38-41. 7. Cherniak, C. (2001). Minimalna Racionalnost, U N. Miščević i N. Smokrović, Računala, Mozak i Ljudski Um, Rijeka: Izdavački Centar Rijeka, str. 170-193. 8. Churchland, P. (1981). Eliminative Materialism and Propositional Attitudes. <i>Journal of Philosophy</i> 78, str. 67-90. Prevedeno Eliminativni materijalizam i propozicijski stavovi. U N. Miščević i S. Prijić, <i>Filozofija Psihologije</i>, Rijeka: Hrvatski kulturni dom, 1993, str. 45-63.	

9. Colombo, M. (2013). Constitutive relevance and the personal/subpersonal distinction. *Philosophical Psychology*, 26(4), 547–570.
10. Colombo, M. i Fabry, R. E. (2021). Underlying delusion: Predictive processing, looping effects, and the personal/sub-personal distinction. *Philosophical Psychology*, 34(6), 829–855.
11. Crane, T. (2003). *The Mechanical Mind*. New York i London: Routledge.
12. Dänzer, L. (2023). The personal/subpersonal distinction revisited: Towards an explication. *Philosophy*, 98(4), 507–536.
13. Davidson, D. (2006). Psychology as Philosophy. U J. L. Bermudez (ur.), *Philosophy of Psychology: Contemporary Readings*, New York and London: Routledge, str. 22-30.
14. Drayson, Z. (2012). The uses and abuses of the personal/subpersonal distinction. *Philosophical Perspectives*, 26(1), 1–18.
15. Drayson, Z. (2024). Personal/subpersonal distinction. U M. C. Frank, A. Majid i A. Alsmith (ur.), *Open Encyclopedia of Cognitive Science*. Cambridge, MA: MIT Press.
16. Fodor, J. (2001). Modularnost Uma. U Miščević, N. i Smokrović, N. (ur.). *Računala, Mozak i Ljudski Um: Zbornik Tekstova*. Izdavački Centar Rijeka, str. 120-133.
17. Franić, S., Borsboom, D., Dolan, C. V. i Boomsma, D. I. (2014). The big five personality traits: psychological entities or statistical constructs? *Behavior Genetics*, 44, 591-604.
18. Francken, J. C. i Slors, M. (2014). From commonsense to science, and back: The use of cognitive concepts in neuroscience. *Consciousness and Cognition*, 29, 248–258.
19. Goldman, A. I. (2006). Interpretation Psychologized. U J. L. Bermudez (ur.), *Philosophy of Psychology: Contemporary Readings*, New York and London: Routledge, str. 327-351.
20. Haig, B. D., & Borsboom, D. (2012). *Truth, science, and psychology*. Theory & Psychology.
21. Hohwy, J. (2013). *The Predictive Mind*. Oxford: Oxford University Press.
22. Jurjako, M. (2022). Can predictive processing explain self-deception? *Synthese*, 200, članak 303.
23. Jurjako, M. (2024). Are mental dysfunctions autonomous from brain dysfunctions? A perspective from the personal/subpersonal distinction. *Discover Mental Health*, 4, članak 62.
24. Jurjako, M. (2026). How general are Marr's levels of analysis? An assessment of Bermúdez's view. *Theoria: An International Journal for Theory, History and Foundations of Science*, 41(2), 262–282.
25. Kievit, R. A., Romeijn, J. W., Waldorp, L. J., Wicherts, J. M., Scholte, H. S. i Borsboom, D. (2011). Mind the gap: A psychometric approach to the reduction problem. *Psychological Inquiry*, 22, 1-21.
26. Lewis, D. (2006). Reduction of Mind. U J. L. Bermudez (ur.), *Philosophy of Psychology: Contemporary Readings*, New York and London: Routledge, str. 51-63.
27. Markus, K. i Borsboom, D. (2013). *Frontiers of Validity Theory: Measurement, Causation, and Meaning*. New York: Routledge.
28. McCauley, R. N. (1999). Levels of Explanation and Cognitive Architectures. U W. Bechtel i G. Graham, *A Companion to Cognitive Science*, Cambridge: Blackwell, str. 611-624.
29. Miščević, N. i Prijić, S. (ur.) (1993). *Filozofija Psihologije: Zbornik Tekstova*. Hrvatski Kulturni Dom, Rijeka.
30. Westfall, M. (2024). Constructing persons: On the personal–subpersonal distinction. *Philosophical Psychology*, 37(4), 831–860.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezno	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Email; osobno	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Email; konzultacije	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Na kraju kolegija studenti su obvezni napisati jedan seminarski rad između 2500 i 4000 riječi.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	2.2./16.2./ 10h
Ljetni	23.6./8.7./ 10h
Jesenski	30.8./2.9./ 10
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
Tjedan 1	Uvod – filozofija psihologije
Tjedan 2	Razine objašnjenja u kognitivnim znanostima
Tjedan 3	Funkcionalna analiza i mentalne funkcije
Tjedan 4	Mehanicističko objašnjenje u psihologiji i neuroznanosti
Tjedan 5	Status pučke psihologije
Tjedan 6	Nastanak distinkcije između osobne i podosobne razine
Tjedan 7	Kako razlikovati osobna i podosobna objašnjenja?
Tjedan 8	Suvremena shvaćanja osobne i podosobne razine
Tjedan 9	Problem sučeljavanja osobnih i podosobnih objašnjenja
Tjedan 10	Kognitivna ontologija i problem prevođenja između psihologije i neuroznanosti
Tjedan 11	Prediktivno procesiranje kao teorija kognicije
Tjedan 12	Prediktivno procesiranje i razine objašnjenja
Tjedan 13	Može li prediktivno procesiranje objasniti osobne fenomene?
Tjedan 14	Primjene problema sučeljavanja u psihijatriji i pravu
Tjedan 15	Eksplanatorni pluralizam

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Analizirati i sistematizirati različite vrste i razine objašnjenja u psihologiji i kognitivnim znanostima	Uvod – filozofija psihologije i kognitivnih znanosti – Razine objašnjenja u kognitivnim znanostima – Funkcionalna analiza i mentalne funkcije – Mehanicističko objašnjenje u psihologiji i	Predavanja, čitanje literature i seminarska rasprava.	Kontinuirana provjera znanja i seminarski rad.

	neuroznanosti – Kognitivna ontologija i problem prevođenja između psihologije i neuroznanosti – Prediktivno procesiranje i razine objašnjenja – Eksplanatorni pluralizam		
Usporediti i kritički vrednovati suprotstavljena shvaćanja osobnih i podosobnih objašnjenja te modele njihova međusobnog odnosa	– Status pučke psihologije – Nastanak distinkcije između osobne i podosobne razine – Kako razlikovati osobna i podosobna objašnjenja? – Suvremena shvaćanja osobne i podosobne razine – Problem sučeljavanja osobnih i podosobnih objašnjenja – Može li prediktivno procesiranje objasniti osobne fenomene? – Primjene problema sučeljavanja u psihijatriji i pravu – Eksplanatorni pluralizam	Analiza i usporedba tekstova, rasprava i studentska izlaganja.	Sudjelovanje u raspravi i seminarski rad.
Primijeniti i povezati koncepcije funkcionalne analize, mehanicističkog objašnjenja i kognitivne ontologije pri analizi složenih problema iz psihologije i kognitivnih znanosti	– Funkcionalna analiza i mentalne funkcije – Mehanicističko objašnjenje u psihologiji i neuroznanosti – Kognitivna ontologija i problem prevođenja između psihologije i neuroznanosti – Prediktivno procesiranje kao teorija kognicije – Prediktivno procesiranje i razine objašnjenja – Može li prediktivno procesiranje objasniti osobne fenomene? – Primjene problema sučeljavanja u psihijatriji i pravu	Analiza primjera i primjena teorijskih koncepcija.	Kontinuirana provjera znanja i seminarski rad.
Kritički procijeniti pretpostavke, eksplanatorne domete i	– Status pučke psihologije – Suvremena	Kritička rasprava, samostalni rad.	Studentsko izlaganje i seminarski rad

ograničenja suvremenih teorijskih okvira u psihologiji i kognitivnim znanostima	shvaćanja osobne i podosobne razine – Problem sučeljavanja osobnih i podosobnih objašnjenja – Kognitivna ontologija i problem prevođenja između psihologije i neuroznanosti – Prediktivno procesiranje kao teorija kognicije – Prediktivno procesiranje i razine objašnjenja – Može li prediktivno procesiranje objasniti osobne fenomene? – Primjene problema sučeljavanja u psihijatriji i pravu – Eksplanatorni pluralizam		

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Suvremene teme: logika i svijet
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	2.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Nenad Smokrović
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Prema dogovoru
Telefon	0915604447
e-mail	nenad@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
- Što su modalnosti i kako korespondiraju sa stvarnošću. - Predikatska logika kao logička osnovica modalne logike: sintaksa i semantika - Modalna logika i njen povijesni razvoj - Pregled tematskih cjelina na kolegiju: - Ekstenzionalni karakter predikatske logike i intenzionalni karakter modalne logike: modalna logika kao proširenje predikatske logike i logike prvog reda. - Jezik i sintaksa modalne logike. Operatori modalnosti i njihov odnos. Pojam dualnosti. - Semantika modalne logike. Pojam mogućih svijetova. Uvođenje relacijske ili Kripke semantike. - Aksiomi modalne logike. - Različite interpretacije modalne logike. Naglasak na epistemičkoj i deontičkoj logici. - Problemi modalne epistemičke logike: logičko saznanje. - Načini prevladavanja problema logičkog saznanja.	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	

• Očekuje se da će studenti biti sposobni: • - definirati ekstenzionalni naspram intenzionalnom kontekstu. • - navesti, objasniti, analizirati i vrednovati suvremene epistemičke, doksastičke i deontičke logike kao grane modalne logike. • - navesti, definirati i analizirati temeljne logičke kategorije i principe ključne za modalnosti i modalnog jezika. • - razumjeti na koji se način ključne logičke kategorije odnose spram svijeta. • - identificirati različite logike i biti u stanju argumentirati za ili protiv pluralnosti logika. • - prepoznati načine na koje različite logike mogu doprinijeti razumijevanju i objašnjenju različitih područja vanjske stvarnosti.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	20	
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	3	50	
ZAVRŠNI ISPIT	2	30	
UKUPNO	7	100	
Opće napomene: <u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u> Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja. <u>Varijanta 2 sa završnim ispitom</u> Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. - Tijekom nastave student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova. Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			

- Chellas, B. 1980. *Modal Logic, An Introduction*, Cambridge UP.
- Fagin, R., Halpern, J., Moses., Y., Vardi, M. 1995, *Reasoning about Knowledge*, The MIT Press.
- Van Benthem, J. 2010. *Modal Logic for Open Minds*, Center for the Study for Language and Information.
- Šuster, D. *Modalni katapult. Uvod v filozofijo logiko. Universitetna zložba. Univerza v Mariboru.*

IZBORNA LITERATURA

Hawke, P., Ozgun, A., Berto, F. 2020, The Fundamental Problem of Logical Omniscience, *Journal of Philosophical Logic* 49 (727 -766).

Halpern, J. Y. 1986, Reasoning about knowledge: an overview, in: *Theoretical Aspects of Reasoning About Knowledge*, Proceedings of the 1986 conference. Monterey, California.

Halpern, Moses, Vardi, 1995, Algorithmic Knowledge. In R. Fagin (ed.), *Theoretical Aspects of Reasoning about Knowledge: Proceeding of the Fifth Conference (TARK 1994)*, 255-266. Morgan Kaufman, San Francisco.

Jago, M., 2006, *Logics for resource-bounded agent*, Thesis submitted to The University of Nottingham for the degree of Doctor of Philosophy.

Jago, M., 2014, *The Impossible, An Essay on Hyperintensionality*, Oxford University Press.

Stalnaker, R., 1999. *Cotext and Content*, Oxford UP.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pisani esej

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljećni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
U skladu s rasporedom	SADRŽAJ KOLEGIJA
1.	Što je socijalna epistemologija?
2.	Povijesni pregled odnosa između individualne i socijalne epistemologije
3.	Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam
4.	Prakse i etika formiranja vjerovanja
5.	Konsenzus, stručnjaci i drugi procesi generiranja znanja u društvu
6.	Epistemologija svjedočanstva ili učenje od drugih
7.	Epistemologija neslaganja
8.	Politička epistemologija – istina i znanje u politici
9.	Epistemologija neznanja i iracionalnost u politici (post-istina)
10.	Problem polarizacije i političko neslaganje
11.	Epistemički paternalizam
12.	Epistemologija demokracije: epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija
13.	Primijenjena epistemologija (znanost, tehnologija, pravosuđe, mediji i društvene mreže, Obrazovanje i dr.)
14.	Posebne epistemologije
15.	Feministička epistemologija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA

Razumjeti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o socijalnoj epistemologiji	1-4	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Razmiljeti i analizirati teme socijalne epistemologije i odnos individualne i socijalne epistemologije	4-6	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave iz socijalne epistemologije s temama drugih područja	6-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	7-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Moralna odgovornost		
Studij	Doktorski studij <i>Filozofija i suvremenost</i>		
Semestar	1, 3		
Akadska godina	2026./2027.		
Broj ECTS-a	7		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Po dogovoru.		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	doc. dr. sc. Filip Čeč		
Kabinet	424		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre.		
Telefon	051265649		
e-mail	fcec@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Vrste moralne odgovornosti (Talbert) Problem slobode volje i moralna odgovornost (Schlick, Kane, Frankfurt) Teorija reaktivnih stavova (P. F. Strawson, Wallace) Moralna odgovornost i formativne okolnosti (Watson) Dvije vrste odgovornosti: pripisivost i ubrojivost (Watson, Shoemaker) Moralna sreća (Nagel, Williams, Levy) Problem kompetencije (Wolf, Nelkin) Mentalni poremećaji i odgovornost (Shoemaker) Odgovornost i manipulacija (McKenna) Skepticizam (Caruso, Pereboom) Odgovornost, pravo i pravda (Primorac, Hart)			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Očekuje se da će studenti nakon odslušanog kolegija moći: - objasniti osnovne probleme vezane uz raspravu o moralnoj odgovornosti - analizirati i usporediti sličnosti i razlike u teorijama te razviti vlastiti argumentirani stav o relevantnim pitanjima - dizajnirati, provesti i samostalno upravljati složenim istraživačkim procesom u skladu s visokim znanstvenim i etičkim standardima - komunicirati rezultate istraživanja jasno, precizno i argumentirano u pisanom i usmenom obliku, u skladu sa standardima međunarodne akademske zajednice.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE		UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave			60

Kontinuirana provjera znanja		
Seminarski rad		40
UKUPNO		100
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
Caruso, Gregg, and Derk Pereboom. 2022. <i>Moral Responsibility Reconsidered</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Frankfurt, Harry G. 1988. <i>The Importance of What We Care About: Philosophical Essays</i>. New York: Cambridge University Press. McKenna, Michael. 2012. <i>Conversation and Responsibility</i>. New York: Oxford University Press. McKenna, Michael, and Paul Russell, eds. 2008. <i>Free Will and Reactive Attitudes: Perspectives on P. F. Strawson’s “Freedom and Resentment”</i>. Farnham: Ashgate. Nelkin, Dana Kay, and Pereboom, Derk, eds. 2022. <i>Oxford Handbook of Moral Responsibility</i>. New York: Oxford University Press. Shoemaker, David. 2015. <i>Responsibility from the Margins</i>. New York: Oxford University Press. Watson, Gary. 2004. <i>Agency and Answerability: Selected Essays</i>. New York: Oxford University Press.		
IZBORNA LITERATURA		
Clarke, Randolph. 2014. <i>Omissions: Agency, Metaphysics, and Responsibility</i>. New York: Oxford University Press. Clarke, Randolph, Michael McKenna, and Angela M. Smith, eds. 2015. <i>The Nature of Moral Responsibility</i>. New York: Oxford University Press. Coates, D. Justin, and Neal A. Tognazzini, eds. 2013. <i>Blame: Its Nature and Norms</i>. New York: Oxford University Press. Fischer, John Martin, and Mark Ravizza. 1998. <i>Responsibility and Control: A Theory of Moral Responsibility</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Fischer, John Martin, and Mark Ravizza, eds. 1993. <i>Perspectives on Moral Responsibility</i>. Ithaca, NY: Cornell University Press. Grgić, Filip. 2023. <i>Zamjeranje, ogorčenje i odgovornost</i>. Zagreb: Institut za filozofiju. Hart, H. L. A. 2008. <i>Punishment and Responsibility: Essays in the Philosophy of Law</i>. New York: Oxford University Press. Kiener, Maximilian, ed. 2023. <i>The Routledge Handbook of Philosophy of Responsibility</i>. Routledge. Levy, Neil. 2011. <i>Hard Luck: How Luck Undermines Free Will and Moral Responsibility</i>. New York: Oxford University Press. Nagel, Thomas. 1979. “Moral Luck.” In <i>Mortal Questions</i>, 24–38. Cambridge: Cambridge University Press. Originally published 1976. Pereboom, Derk. 2014. <i>Free Will, Agency, and Meaning in Life</i>. New York: Oxford University Press. Primorac, Igor. 1995. <i>Kazna, pravda i opće dobro</i>. Zagreb: Filozofska istraživanja. Schramme, Thomas, ed. 2014. <i>Being Amoral: Psychopathy and Moral Incapacity</i>. Cambridge, MA: MIT Press. Sher, George. 2006. <i>In Praise of Blame</i>. New York: Oxford University Press. Shoemaker, David. 2011. “Attributability, Answerability, and Accountability: Toward a Wider Theory of Moral Responsibility.” <i>Ethics</i> 121 (3): 602–632. Talbert, Matthew. 2016. <i>Moral Responsibility</i>. Cambridge: Polity Press. Waller, Bruce. 2011. <i>Against Moral Responsibility</i>. Cambridge, MA: MIT Press.		

Widerker, David, and Michael McKenna, eds. 2003. *Moral Responsibility and Alternative Possibilities: Essays on the Importance of Alternative Possibilities*. Aldershot: Ashgate.

Wolf, Susan. 1990. *Freedom Within Reason*. New York: Oxford University Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Prema dogovoru s nositeljem kolegija

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, Merlin, konzultacije

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Email, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Predstavljanje izlaganja unaprijed zadane teme, esej.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	9.2./23.2./ 9h
Ljetni	17.06. i 06.07.2027. u 11h
Jesenski	25.08. i 10.09.2027. u 11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
Tjedan 1	Vrste odgovornosti
Tjedan 2	Libertarijanizam i moralna odgovornost
Tjedan 3	Klasični kompatibilizam i moralna odgovornost
Tjedan 4-5	Teorija reaktivnih stavova
Tjedan 6-7	Moralna odgovornost i formativne okolnosti
Tjedan 8	Dvije vrste odgovornosti: pripisivost i ubrojivost
Tjedan 9	Moralna sreća
Tjedan 10	Manipulacija i kompetencija
Tjedan 11	Skepticizam
Tjedan 12	Moralna odgovornost i egzistencijalni stavovi
Tjedan 13	Međuljudski odnosi i moralna odgovornost
Tjedan 14	Odgovornost za propust
Tjedan 15	Kolektivna moralna odgovornost

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Objasniti osnovne probleme vezane uz raspravu o moralnoj odgovornosti	Vrste moralne odgovornosti, problem slobode volje i moralna odgovornost, reaktivni stavovi, moralna odgovornost i formativne okolnosti, pripisivost i ubrojivost,	Predavanje Rad na tekstu Individualni rad Diskusija Analiza primjera i ponuđenih odgovora	Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima (aktivnost u diskusiji i izlaganje zadane teme) Vrednovanje eseja

	Moralna sreća, problem kompetencije, mentalni poremećaji i odgovornost, manipulacija, skepticizam, egzistencijalni stavovi, međuljudski odnosi i moralna odgovornost, kolektivna moralna odgovornost		
Analizirati i usporediti sličnosti i razlike u teorijama te razviti vlastiti argumentirani stav o relevantnim pitanjima	kompatibilizam, libertarijanizam, skepticizam, teorije reaktivnih stavova, pripisivost, ubrojivost, odgovorljivost.	Predavanje Rad na tekstu Individualni rad Diskusija Analiza primjera i ponuđenih odgovora	Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima (aktivnost u diskusiji i izlaganje zadane teme) Vrednovanje eseja
Dizajnirati, provesti i samostalno upravljati složenim istraživačkim procesom u skladu s visokim znanstvenim i etičkim standardima	Vrste moralne odgovornosti, problem slobode volje i moralna odgovornost, reaktivni stavovi, moralna odgovornost i formativne okolnosti, pripisivost i ubrojivost, Moralna sreća, problem kompetencije, mentalni poremećaji i odgovornost, manipulacija, skepticizam, egzistencijalni stavovi, međuljudski odnosi i moralna odgovornost, kolektivna moralna odgovornost	Predavanje Rad na tekstu Individualni rad Diskusija Analiza primjera i ponuđenih odgovora	Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima (aktivnost u diskusiji i izlaganje zadane teme) Vrednovanje eseja
Komunicirati rezultate istraživanja jasno, precizno i argumentirano u pisanom i usmenom obliku, u skladu sa standardima međunarodne akademske zajednice	Vrste moralne odgovornosti, problem slobode volje i moralna odgovornost, reaktivni stavovi, moralna odgovornost i formativne okolnosti, pripisivost i ubrojivost, Moralna sreća, problem kompetencije, mentalni poremećaji i odgovornost, manipulacija, skepticizam, egzistencijalni stavovi, međuljudski odnosi i moralna odgovornost, kolektivna moralna odgovornost	Predavanje Rad na tekstu Individualni rad Diskusija Analiza primjera i ponuđenih odgovora	Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima (aktivnost u diskusiji i izlaganje zadane teme) Vrednovanje eseja

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moralna zbilja
Studij	Poslijediplomski sveučilišni studij Filozofija i suvremenost
Semestar	II. i IV.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da (engleski jezik)
Nositelj kolegija	Doc. dr.sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Telefon	+385 51 265 646
e-mail	icerovac@uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Kolegij se bavi metaetičkim raspravama i njihovim primjenama na normativnu etiku. • Podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija Semantička analiza moralnog govora, na temelju klasika kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija, ali u obradi suvremenijih autora. • Intuicionizam Suvremene interpretacije intuicionizma koje revitaliziraju ovu poziciju, kod autora s posebnim osvrtom na R. Audia, J. Dancya. • Emotivizam Pretpostavlja se spoznaja klasičnog emotivizma iz prvih desetljeća stoljeća (Ayer, Stevenson), a rasprava će se ticati suvremenijih prijedloga (npr. A. Gibbard), uz distinkciju emotivizma kao semantičke teorije i emotivizma kao spoznajne teorije (npr. J. D'Arms i D. Jacobson). • Preskriptivizam Kritički će se razmatrati prijedlog R.M. Harea, kao paradigmatškog autora za univerzalističku i antikognitivističku poziciju u etici, prije svega s obzirom na suvremene i aktualne kritike negiranja univerzalizma kao pristupa modelu moralnog rasuđivanja, te kritika mogućnosti nuđenja radikalne antikognitivističke pozicije. • Analogija sa sekundarnim svojstvima Razmatrati će se prijedlog koji uspostavlja analogiju između moralnih svojstava i sekundarnih svojstava u sklopu naturalističkog i u sklopu normativističkog prijedloga. Glavni autori koji će se razmatrati su D. Lewis, B. Brower, M. Johnston, J. McDowell i D. Wiggins • Naturalizam Prikazat će se naturalističke kritike moralnog realizma (Harman, Mackie, Timmons) i naturalističke obrane moralnog realizma (u redukcionističkom i u nereducionističkom obliku). Obraditi će se i tematike iz suvremenog neo-aristotelovskog naturalizma. Ponudit će se i rasprava o analogiji između epistemološkog naturalizma i moralnog naturalizma. • Kantovski prijedlozi Radi se o suvremenim prijedlozima koji naglašavaju važnost racionalnog rasuđivanja u području morala, kao i internalističkog pristupa motivaciji. Naglasak je na suvremenom razvoju kantovskih modela, u smjerovima jakog deduktivističkog programa, odnosno konstruktivističkog programa.	

• **Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam**

Prikazati će se klasične epistemološke metode s njihovom primjenom u području morala, prije svega Audiev fundacionalizam, te Danielsov i DePaulov koherentizam. Nakon prikaza teškoća primjena ovih metoda, prikazati će se kontekstualistički prijedlog, koji se pojavljuje i kao alternativa i kao nadopuna ovim metodama.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu studenti (doktorandi) će moći:

1. informirano i kritički raspravljati o vodećih suvremenim pozicijama i teorijskim pitanjima koja su vezana uz moral, njegovo podrijetlo, tipove moralnih iskaza, te implikacijama koje metaetika ima na normativnu etiku;
2. služiti se složenom, usko specijaliziranom i zahtjevnom znanstvenom literaturom;
3. samostalno evaluirati postojeće pozicije, stvarati argumente i pronalaziti protuprimjere kako bi podržali ili kritizirali neku od teza ili pozicija;
4. napisati originalni znanstveni rad iz tematskih područja koja pokriva kolegij;
5. primijeniti znanja i spoznaje iz područja etike na filozofske rasprave u drugim disciplinama, kao i na znanstvene rasprave unutar drugih područja i polja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1,0	0
Kontinuirana provjera znanja	1,0	10
Seminarski rad	5,0	90
UKUPNO	7,0	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Ukupna ocjena uspjeha:

Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Sinnott-Armstrong, W., Timmons, M. (ur.), *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*, Oxford University Press, 1996.
2. Sayre-McCord, G. (ur.), *Essays on Moral Realism*, Cornell University Press, 1988.

IZBORNA LITERATURA

1. Dancy, J., *Ethics without Principles*, Oxford University Press, 2004.
2. DePaul, M., Zagzebski, L. (ur.), *Intellectual Virtue. Perspectives from Ethics and*

<i>Epistemology</i> , 3. Clarendon Press, 2003. 4. Korsgaard, C.M., <i>Creating the Kingdom of Ends</i> , Cambridge University Press, 1996. 5. McDowell, J., <i>Mind, Value and Reality</i> , Harvard University Press, 1998. 6. Schafer-Landau, R., <i>Moral Realism. A Defence</i> , Oxford University Press, 2003. 7. Stratton-Lake, P. (ur.), <i>Ethical Intuitionism</i> , Clarendon Press, 2002. A. Gibbard, <i>Wise Choices, Apt Feelings</i> , Harvard University Press, 1990. 8. Timmons, M., <i>Morality without Foundations</i> , Oxford University Press, 1999. 9. D. Wiggins, <i>Needs, Values and Truth</i> , Blackwell, 1987. 10. Williams, B., <i>Ethics and the Limits of Philosophy</i> , Harvard University Press, 1985.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare. Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja i seminara. U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađana nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin, email	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Kolegij nema završni ispit. Svi se bodovi prikupljaju tijekom nastave.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata. Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Ljetni	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
Jesenski	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka/Katedre
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
Tjedan 1	Uvod u kolegij, podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija
Tjedan 2	Intuicionizam i naturalizam
Tjedan 3	Emotivizam i preskriptivizam
Tjedan 4	Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam
Tjedan 5	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
Tjedan 6	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
Tjedan 7	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
Tjedan 8	Završna rasprava

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
1.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi Seminarski rad

2.	5-8	Izrada i izlaganje seminarskog rada, konzultacije	Seminarski rad
3.	5-8	Pisanje seminarskog rada, sudjelovanje u raspravama nakon izlaganja drugih kolega	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
4.	5-8	Izrada seminarskog rada, konzultacije, priprema izlaganja rada i modificiranje rada prema komentarima i kritikama nastavnika i kolega	Seminarski rad
5.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija		Odabrane teme filozofije odgoja	
Studij		Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij <i>Filozofija i suvremenost</i>	
Semestar		I.,III	
Akademska godina		2026./2027.	
Broj ECTS-a		7	
Nastavno opterećenje (P+S+V)		15+15+0	
Vrijeme i mjesto održavanja nastave		Prema dogovoru	
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku		Ne	
Nositelj kolegija		Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	
Kabinet		F-423	
Vrijeme za konzultacije (dva termina)		Utorkom od 10-11,30 h, i prema dogovoru	
Telefon			
e-mail		aleksandra.golubovic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Cilj kolegija je da studenti budu sposobni argumentirati temeljne pozicije odabranih filozofa odgoja počevši od antike pa sve do suvremenog doba. Fokus će biti stavljen na suvremene autore, teme, pitanja, izazove i probleme. Studenti će analizirati glavne rasprave (teme i probleme) iz ove discipline. Biti će sposobni navesti, izložiti, analizirati, objasniti i vrednovati – glavne rasprave koje potječu iz različitih razdoblja filozofije odgoja, a osobito one koje prevladavaju u suvremenoj filozofiji odgoja (raspravu o definiciji odgoja, odgojnim praksama, metodama i cilju odgojnih utjecaja, fenomenu odgoja, odnosu između odgoja i obrazovanja, odnosu između odgojitelja i odgajnika, manipulaciji u odgoju (utjecaj kulture, civilizacije, politike), utjecaju etičkih i moralnih učenja na odgoj, učenje i poučavanje, slobodi u odgoju, primatu između direktnog ili indirektnog pristupa odgoju (tj. odgoju karaktera i kognitivno-razvojnog pristupu); poteškoćama u određivanju odgojnih vrijednosti, problemu vezanom za moralne/odgojne uzore; tipovima odgojitelja; izazovima, problemima, poteškoćama i perspektivama u tradicionalnim i suvremenim raspravama o ključnim aspektima (filozofije) odgoja.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Studenti će moći: 1. prikazati, analizirati i vrednovati odabrane autore i teme iz područja filozofije odgoja 2. izložiti, kritički analizirati i prosuditi temeljne pozicije (učenja/teorije) odabranih filozofa odgoja, s naglaskom na suvremene autore 3. definirati i objasniti ključne teze/pojmove/teorije/prakse te navesti primjere i smjernice (argumente, probleme i analize slučaja) za budućnost.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad

x	x	x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
x		x	x
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave Aktivnost u nastavi	2	30	
Izlaganje	2	35	
Esej	3	35	
ZAVRŠNI ISPIT			
UKUPNO			
Opće napomene: Ukupan uspjeh studenta rezultat je triju ključnih aktivnosti; aktivnog sudjelovanja na nastavi, pripremi literature i pojedinačnim izlaganjima, a u dogovoru s mentorom student može odrađivati i dodatne aktivnosti (sudjelovanje na konferencijama; objava radova).			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
1) Stephen M. Cahn, <i>Classic and Contemporary Readings in the Philosophy of Education</i>, New York, 1997. 2) Philip Kitcher, <i>The Main Enterprise of the World: Rethinking Education</i>, Oxford University Press, New York, 2021.			
IZBORNA LITERATURA			
1) Boran Berčić, <i>Filozofija</i> (sv. 1), Ibis grafika, Zagreb, 2012. 2) Platon, <i>Država</i>, Zagreb, 1997. 3) Jean Jacques Rousseau, <i>Emilio</i>, Bari, 2003. (ili engl. prijevod) 4) Jacques Maritain – <i>Education at the crossroad</i>, New Haven-London, 1964. 5) Pavao Vuk-Pavlović, <i>Filozofija odgoja</i>, Zagreb, 2016. 6) William Frankena, <i>Philosophy of education</i>, New York, 1965.			

- 7) John Dewey, *Vaspitanje i demokratija* (uvod u filozofiju vaspitanja), Cetinje, 1970. (ili engl. prijevod)
- 8) Alfred N. Whitehead, *The Aims of Education and Other Essays*, New York, 1929.
- 9) Odabrana djela iz opusa – Paulo Freire (*Pedagogija obespravljenih*, itd.
- 10) Michael L. Peterson, *Philosophy of Education* (Issues and Options), Leicester, 1986.
- 11) William Frankena, *Etika*, Zagreb, 1998.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
- Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju
- Elektronička pošta
- Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni (esej) ili usmeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Prema dogovoru sa studentima
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
U skladu s dogovorom	Izazovi i perspektive filozofije odgoja kroz povijest
	Odgoj i obrazovanje, znanje i djelovanje – odnos, ovisnost
	Platon – antika, utjecaj Sokrata i Aristotela
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Platon
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Rousseau
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Dewey

	Izgradnja karaktera – osobnosti Doprinos poučavanja i učenja izgradnji osobnosti
	Odnosi među sudionicima obrazovanja i odgoja
	'Ciljevi' obrazovanja
	Sloboda
	Disciplina
	Metode i ciljevi odgoja i obrazovanja
	Odgojne prakse – kroz povijest
	Direktan i/ili indirektan odgoj
	Philip Kitcher – ispunjenje
	Philip Kitcher – moralni razvoj
	Philip Kitcher – umjetnost
	Philip Kitcher – razumijevanje nas samih
	Primjeri u odgoju (analize slučajeva)
	Odgojni uzori i autoriteti
	Odgojne vrijednosti
	(teme se mogu modificirati ovisno o interesima studenata)

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Opisivanje, objašnjavanje, interpretiranje, obrazlaganje i vrednovanje glavnih pozicija odabranih autora i P. Kitchera	Odabrana poglavlja iz djela istaknutih autora i P. Kitchera	Predavanja (interaktivna), rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija teksta	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Argumentiranje	Filozofske teorije o odgoju kroz povijest (tekstovi), primjeri, problemi i analiza slučaja	Predavanja, rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija djela	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Vrednovanje	Odabrana poglavlja različitih filozofa	Predavanja, rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Procijeniti kvalitetne filozofske argumente/rješenja u odabranim poglavljima i zauzeti kritički stav o njima	Filozofski tekstovi Teme Autor(i)	Rasprave - argumenti i protuargumenti	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Političke emocije i građanske vrline		
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“		
Semestar	2.,4.		
Akadska godina	2026./2027.		
Broj ECTS-a	7		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš i izv. prof. dr. sc. Nebojša Zelić		
Kabinet	426		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Po dogovoru		
Telefon	265 640		
e-mail	anag@ffri.uniri.hr ; nzelic@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Kolegij se bavi teorijskim i normativnim pitanjima vezanim uz političke emocije i građanske vrline, s naglaskom na njihovu ulogu u oblikovanju političkog poretka, javne sfere i kolektivnog identiteta. Analiziraju se različiti teorijski pristupi emocijama u politici, uključujući racionalističke modele koji nastoje minimizirati njihovu ulogu te suvremene pristupe koji emocije smatraju konstitutivnim za političko rasuđivanje i djelovanje. Posebna se pažnja posvećuje napetosti između emocionalne mobilizacije i normativnih zahtjeva liberalne demokracije. Osim toga kolegij je usmjeren na analizu specifičnih političkih emocija (npr. strah, bijes, empatija, povjerenje, nada) u kontekstu ključnih političkih problema, poput legitimnosti političkog bijesa, uloge straha u sigurnosnim politikama, te funkcije povjerenja i solidarnosti u održavanju institucija. Kolegij također razmatra rizike manipulacije emocijama u suvremenim demokracijama, osobito u kontekstu populizma i digitalnih medija. Kolegij se također bavi i odnosom političkih emocija i građanskih vrlina, uključujući pojmove građanskog prijateljstva, političkog povjerenja i javnog diskursa, te istražuje u kojoj mjeri politička zajednica može ili treba oblikovati emocionalni život građana.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Po završetku kolegija doktorand će moći: - kritički analizirati i evaluirati teorije političkih emocija i građanskih vrlina - povezati i kritički razmotriti odnose između pojmova i teorija koji se odnose na političke emocije s pojmom građanskih vrlina i političke zajednice - identificirati i formulirati istraživačke probleme u području političkih emocija - izraditi znanstveni rad spreman za publikaciju			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X		X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	

Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	4	
Esej	2	
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

U kolegiju se ne provodi klasična provjera znanja putem ispita. Vrednovanje se temelji na kontinuiranom radu u vidu čitanja obavezne literature, aktivnosti na nastavi i ostalih elemenata koji će dodatno biti razrađeni izvedbenim planom i programom, a uključuju pisanje eseja i prezentaciju.

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Nussbaum, M. C. (2013). Political emotions: Why love matters for justice. Harvard University Press.

Nussbaum, M. C. (2004). Hiding from humanity: Disgust, shame, and the law. Princeton University Press.

Haidt, J. (2012). The righteous mind: Why good people are divided by politics and religion. Pantheon Books.

Arthur, J. (Ed.). (2019). Virtues in the public sphere: Citizenship, civic friendship and duty. Routledge.

Robaert A. Schneider "The Return of Resentment: The Rise and Decline and Rise Again of Political Emotion", University of Chicago Press, 2023.

IZBORNA LITERATURA

Dan Degerman, ur. (2023), The Politics of Negative Emotions, Bristol University Press/Policy Press.

Katie Stockdale (2021), Hope Under Oppression, Oxford University Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obavezno (dijelom online ili uživo u dogovoru sa studentima)

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

e-mail

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

e-mail

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno (esej)

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	

Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Političke emocije: pojmovni i normativni okvir
2.	Emocije i liberalna demokracija
3.	Ljutnja, indignacija i nepravda
4.	Strah, mržnja, prijezir i politički antagonizam
5.	Emocije kao građanske vrline
6.	Građanske vrline i karakter demokratskog građanina
7.	Političko i građansko obrazovanje emocija
8.	Zaključna rasprava

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
kritički analizirati i evaluirati teorije političkih emocija i građanskih vrline	Cjelokupni sadržaj kolegija	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
povezati i kritički razmotriti odnose između pojmova i teorija koji se odnose na političke emocije s pojmom građanskih vrline i političke zajednice	sadržaj ide od političkih emocija → političke zajednice → pojedinih emocija → građanskih vrline → obrazovanja građana.	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
identificirati i formulirati istraživačke probleme u području političkih emocija	Kroz identificiranje otvorenog problema: npr. Može li fitting politička emocija biti politički nepoželjan? Je li indignacija građanska vrlina? Može li nada biti epistemološki neopravdana, a politički vrijedna? Smije li liberalna država kultivirati određene emocije?	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
izraditi znanstveni rad spreman za publikaciju	Cjelokupni sadržaj kolegija; student rano identificira područje problema, zatim formuliра istraživačko pitanje, rekonstruira relevantnu raspravu, formuliра vlastitu tezu i argument, prezentira nacrt rada i dobiva kritički peer feedback.	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Spoznaja i društvo
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akadska godina	2026./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Snježana Prijić Samaržija
Kabinet	417
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Prema dogovoru
Telefon	265641
e-mail	prijic@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
Suradnica na kolegiju	-
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
- Povijesni pregled tematike – individualna i socijalna epistemologija; epistemologija svjedočanstva; epistemički autoriteti i epistemička autonomija - Socijalna epistemologija - uloga društva u formiranju, zadržavanju i revidiranju vjerovanja; epistemička svojstva grupa, institucija i društvenih praksi; procesi donošenja odluka i formiranja vjerovanja u društvu	

3. Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam – istina i relativizam; R. Rorty i smrt epistemologije; postmodernizam; Strogi program edinburške škole; istina i znanost kao socijalni fabrikati, epistemički i politički instrumentalizam; tradicionalizam i redukcionizam
4. Normativna socijalna epistemologija / prakse formiranja vjerovanja i društvo : (a) konsenzus i konsenzualistička teorija opravdanja zdravorazumski konsenzus i racionalni konsenzus; (b) stručnjaci i ekspertistička teorija opravdanja; (c) veritizam kao teorija opravdanja u socijalnoj epistemologiji
5. Epistemologija svjedočanstva - komunikacijske prakse kao izvor znanja; redukcionizam vs. anti-redukcionizam; povjerenje u druge i pitanje mogućnosti donošenja epistemičkih odluka, epistemičkog djelovanja, epistemičke dužnost i odgovornosti (epistemologija vrlina i evidencijalizam); povjerenje u epistemičke autoritete, epistemička nepravda
6. Epistemologija neslaganja – uloga dokazne građe u neslaganjima između isto-razinskih stručnjaka; neslaganje i relativizam/skepticizam; neslaganja u različitim znanostima; neslaganje u filozofiji; neslaganje stručnjaka; epistemičko neslaganje i etičko uvažavanje.
7. Politička epistemologija – istina i znanje u politici; političko opravdanje i dilema realizam i relativizam; opravdanost epistokracije; epistemička arogancija, pristranosti, epistemologija neznanja i iracionalnost u politici, epistemički paternalizam; problem polarizacije i političko neslaganje; post-istina;
8. Epistemologija demokracije – epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija; 'mudrost mnoštva' i stručnjaci; različitost kao epistemički resurs; epistemički proceduralizam, konflikt političkih i epistemičkih vrlina; epistemičke patologije izbornih postupaka; propaganda i dezinformiranje
9. Primijenjena epistemologija - znanje u društvu
  - znanost: znanost kao konvencija; političko-militaristički prikaz znanosti, teorijska ovisnost opažanja, neodređenost znanstvenih teorija itd.
  - tehnologija: utjecaj interneta na procese formiranja znanja (fenomeni lažnih vijesti, komora jeke, informacijskih balona i sl.); uloga i utjecaj umjetne inteligencije na procese spoznavanja; tehnološki ekstedirani umovi
  - pravosuđe: istina i zakonska regulativa; svjedočenja stručnjaka u pravosudnim postupcima, otkrivanje i tajnost, sustav porote i pravila isključivanje
  - mediji: vrijednost istine u medijskom informiranju; objektivnost informiranja;
  - obrazovanje: građansko obrazovanje; ciljevi, metode i interesi obrazovanja i istina, kritičko mišljenje; epistemički autoriteti i dr.
10. Posebne epistemologije – feministička epistemologija; moralna epistemologija, epistemologija ekonomije

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito epistemološkim pitanjima
- Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene socijalne epistemologije
- Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme socijalne epistemologije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta
- Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature iz socijalne epistemologije
- Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema
- Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	0
Kontinuirana provjera znanja 1 (prezentacija)	1	20
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	3	50
ZAVRŠNI ISPIT	2	30
UKUPNO	7	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Christensen, David and Lackey, Jennifer (eds.), 2013, *The Epistemology of Disagreement: New Essays*, New York: Oxford University Press.
- Edeneberg, Elizabeth and Hannon, Michael, (eds.), 2021, *Political Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Fricker, Miranda, Graham, J. Peter, Henderson, Davis and Pedersen, J.L.L. Nikolaj (eds.), 2020, *The Routledge handbook of Social Epistemology*, New York: Routledge.
- Goldman, I. Alvin, 1999. *Knowledge in a Social World*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer and Sosa, Ernest (eds.), 2006, *The Epistemology of Testimony*, Oxford: Oxford University Press.
- Haddock, Adrian., Millar, Alan and Pritchard, Duncan, (eds.), 2010, *Social Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer, (ed.), 2021, *Applied Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Prijić-Samaržija, Snježana, 2000, *Društvo i spoznaja*, Zagreb: Kruzak.
- Prijić-Samaržija, Snježana, 2020, *Democracy and Truth*, Udine: Mimesis International, 2020.

IZBORNA LITERATURA

- Adler, Jonathan Eric, 2002, *Belief's Own Ethics*, Cambridge, MA: MIT Press.

- Anderson, Elizabeth, 2004, "Uses of Value Judgments in Science: A General Argument, with Lessons from a Case Study of Feminist Research on Divorce", *Hypatia*, 19(1): 1–24.
- Anderson, Elizabeth, 2006, "The Epistemology of Democracy," *Episteme: A Journal of Social Epistemology*, 3(1): 8–22.
- Audi, Robert, 1993, *The Structure of Justification*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Audi, Robert 1998, *Epistemology: A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge*, New York: Routledge.
- Brady, Michael and Duncan Pritchard, 2003, *Moral and Epistemic Virtues*, Oxford: Blackwell.
- Brady, Michael S. and Miranda Fricker (eds.), 2016, *The Epistemic Life of Groups: Essays in the Epistemology of Collectives*, Oxford: Oxford University Press.
- Burge, Tyler, 1993, "Content Preservation", *The Philosophical Review*, 102(4): 457–488.
- Cassam, Quasim, 2018, "Epistemic insouciance," *Journal of Philosophical Research*, 43: 1–20.
- Christensen, David, 2007, "Epistemology of Disagreement: The Good News," *Philosophical Review*, 116(2): 187–217.
- Christiano, Thomas, 2012, "Rational deliberation among experts and citizens," in Parkinson, John and Mansbridge, Jane, eds., *Deliberative Systems*. Cambridge: Cambridge University Press, 27–51.
- Coady, C. A. J., 1992, *Testimony: A Philosophical Study*, Oxford: Clarendon Press.
- Condorcet, Marquis de, 1785, *Essai sur l'application de l'analyse à la probabilité des décisions rendues à la pluralité des voix*, Paris. [[Condorcet 1785 available online](#)]
- Conee, Earl and Richard Feldman, 2004, *Evidentialism: Essays in Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Elster, J., 1983, *Sour Grapes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Estlund, David, 2008, *Democratic Authority: A Philosophical Framework*. Princeton: Princeton University Press.
- Feldman, Richard, 1988, "Epistemic Obligations", *Philosophical Perspectives*, 2: 235–256.
- Feldman, Richard, 2006, "Epistemological puzzles about disagreement," in Stephen Hetherington, ed., *Epistemology Futures*. Oxford: Oxford University Press, 216–236.
- Foucault, Michel, 1969 [1972], *L'archéologie du savoir*, Paris: Gallimard. Translated as *The Archaeology of Knowledge*, Allan Sheridan (trans.), New York: Harper and Row, 1972.
- Foucault, Michel, 1975 [1977], *Surveiller et punir: Naissance de la prison*, Paris: Gallimard. Translated as *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*, Allan Sheridan (trans.), New York: Pantheon, 1977.
- Fricker, Elizabeth, 1994, "Against Gullibility", in *Knowing from Words: Western and Indian Philosophical Analysis of Understanding and Testimony*, Bimal Krishna Matilal and Arindam Chakrabarti (eds.), Dordrecht: Springer Netherlands, 125–161.
- Fricker, Miranda, 2007, *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, Sanford, 2010, *Relying on Others: An Essay in Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, Sanford, 2021, *Foundations and Applications of Social Epistemology: Collected Essays*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldman, Alvin I., 1999, *Knowledge in a Social World*, Oxford: Oxford University Press.
- Goldman, Alvin I., 2001, "Experts: Which Ones Should You Trust?," *Philosophy and Phenomenological Research*, 63(1): 85–110. Reprinted in Goldman & Whitcomb. eds., 2011, 109–133.
- Goodin, E.R. i Spiekerman, K., 2018, *An Epistemic Theory of Democracy*, Oxford: Oxford University
- Haack, Susan, 2001, "The Ethics of Belief Reconsidered", in Steup 2001a: 21–33.
- Hannon, Michael, and de Ridder, Jeroen, eds., 2021, *The Routledge Handbook of Political Epistemology*, New York: Routledge.
- Haraway, Donna J., 1989, *Primate Visions: Gender, Race, and Nature in the World of Modern Science*, New York: Routledge.
- Harding, Sandra, 1991, *Whose Science? Whose Knowledge? Thinking from Women's Lives*, Ithaca, NY: Cornell University Press.
- James, William, 1896, "The Will to Believe", *The New World*, 5: 327–347.
- Kitcher, Philip, 2011, *Science in a Democratic Society*, New York: Prometheus Books.
- Korsgaard, Christine M., 2009, *Self-Constitution: Agency, Identity, and Integrity*, Oxford: Oxford University Press.
- Kuhn, Thomas, 1962 [1970], *The Structure of Scientific Revolutions*, Chicago: University of Chicago Press. Second edition 1970.
- Kvanvig, Jonathan L., 1992, *The Intellectual Virtues and the Life of the Mind: On the Place of the Virtues in Epistemology*, (Studies in Epistemology and Cognitive
- Kvanvig, Jonathan L. and Marian David, 2005 [2013], "Is Truth the Primary Epistemic Goal?", in CDE-1: 285–312 (chapter 10); second edition in CDE-2: 351–377 (chapter 14).
- Lackey, Jennifer, 2008, *Learning from Words: Testimony as a Source of Knowledge*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer ed., 2014, *Essays in Collective Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.

- Lackey, Jennifer, 2021, *The Epistemology of Groups*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer ed. 2023, *Applied Epistemology* Oxford: Oxford University Press, 119–147
- Landemore, Hélène, 2011, *Democratic Reason: Politics, Collective Intelligence, and the Rule of the Many*, Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Latour, Bruno and Steve Woolgar, 1986, *Laboratory Life: The Construction of Scientific Facts*, 2nd edition, Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Lehrer, Keith & Carl Wagner, 1981, *Rational Consensus in Science and Society: A Philosophical and Mathematical Study*, Dordrecht: Springer.
- Longino, Helen E., 1990, *Science as Social Knowledge: Values and Objectivity in Scientific Inquiry*, Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Longino, Helen E., 1999, "Feminist Epistemology", in Greco and Sosa 1999: 325–353.
- Montmarquet, James, 1993, *Epistemic Virtue and Doxastic Responsibility*, Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Reid, Thomas, *Inquiry and Essays*, in R. E. Beanblossom and K. Lehrer (ed.), Hackett Publishing Company, Indianapolis, 1983.
- Rorty, Richard, 1979, *Philosophy and the Mirror of Nature*, Princeton: Princeton University Press.
- Samaržija, Hana and Cassam, Quassim, (eds.), 2023, *The Epistemology of Democracy*, New York: Routledge
- Scanlon, Thomas, 1998, *What We Owe Each Other*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Shapin, S., 1994, *A Social History of Truth*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sosa, Ernest, 2015, *Judgment and Agency*, Oxford: Oxford University Press.
- Sosa, E., 2007, *A Virtue Epistemology*. Oxford: Oxford University Press.
- Steup, Matthias, 1996, *An Introduction to Contemporary Epistemology*, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Steup, Matthias, (ed.), 2001a, *Knowledge, Truth, and Duty: Essays on Epistemic Justification, Responsibility, and Virtue*, Oxford: Oxford University Press.
- Steup, Matthias, John Turri, and Ernest Sosa (eds.), 2013, *Contemporary Debates in Epistemology*, second edition, (Contemporary Debates in Philosophy 14), Chichester, UK: Wiley Blackwell.
- Young, Iris Marion, 2000, *Inclusion and Democracy*, Oxford: Oxford University Press.
- Zagzebski, Linda, 2012, *Epistemic Authority: A Theory of Trust, Authority, and Autonomy in Belief*, New York: Oxford University Press.
- Zollman, Kevin J. S., 2007, "The Communication Structure of Epistemic Communities," *Philosophy of Science*, 74(5): 574–587. Reprinted in Goldman & Whitcomb, eds., 2011, 338–350. doi:10.1086/525605
- Zollman, Kevin J. S., 2018, "The Credit Economy and the Economic Rationality of Science," *Journal of Philosophy*, 115(1): 5–33.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Usmena obrana esejskog rada

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati će se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
U skladu s rasporedom	SADRŽAJ KOLEGIJA
1.	Što je socijalna epistemologija?
2.	Povijesni pregled odnosa između individualne i socijalne epistemologije
3.	Socijalna epistemologija i socijalni konstruktivizam
4.	Prakse i etika formiranja vjerovanja
5.	Konsenzus, stručnjaci i drugi procesi generiranja znanja u društvu
6.	Epistemologija svjedočanstva ili učenje od drugih
7.	Epistemologija neslaganja
8.	Politička epistemologija – istina i znanje u politici
9.	Epistemologija neznanja i iracionalnost u politici (post-istina)
10.	Problem polarizacije i političko neslaganje
11.	Epistemički paternalizam
12.	Epistemologija demokracije: epistemičko opravdanje demokracije; agregativna i deliberativna demokracija
13.	Primijenjena epistemologija (znanost, tehnologija, pravosuđe, mediji i društvene mreže, Obrazovanje i dr.)
14.	Posebne epistemologije
15.	Feministička epistemologija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Razumjeti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o	1-4	- predavanja - rad na izvornim tekstovima	- sudjelovanje u raspravi

socijalnoj epistemologiji		- rasprave	- završni esej
Razmiljeti i analizirati teme socijalne epistemologije i odnos individualne i socijalne epistemologije	4-6	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave iz socijalne epistemologije s temama drugih područja	6-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	7-10	- predavanja - rad na izvornim tekstovima - rasprave	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Teorije istine		
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“		
Semestar	II.,IV.		
Akadska godina	2026./2027.		
Broj ECTS-a	7		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da		
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Boran Berčić		
Kabinet	F-416		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	u dogovoru s nastavnikom		
Telefon			
e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Kriterij istine i značenje istine: Odvajanje teorija opravdanja od teorija istine. Epistemičko i realističko shvaćanje istine: Aletički realizam i istina kao epistemički pojam; odražavanje ovih shvaćanja na raspravu oko realizma i antirealizma općenito; uvjeti istinitosti i uvjeti tvrdljivosti. "Truthmakers": Što sud čini istinitim, činjenice, stanja stvari? Što su činjenice i postoje li kao vrsta stvari koja bi sudove mogla činiti istinitima? Nominalizam i realizam. "Truthbearers": Koja vrsta stvari uopće može biti istinita ili neistinita, to jest, nositelj istinosnih vrijednosti? Jesu li to rečenice, značenja rečenica, što su to propozicije? Fizička teorija istine kao (nezadovoljavajući?) odgovor na ovaj problem. Korespondencijska teorija istine: Što točno znači da sud odgovara činjenicama? Kako uspoređivati različite vrste stvari? Wittgensteinova logička forma i struktura činjenica, nominalističke kritike. Redundancijska teorija istine: Cijeli niz suvremenih deflacijskih ili minimalističkih teorija; diskvotacijska teorija, srodnost redundancijske i semantičke teorije istine. Paradoks lažljivca: Paradoks lažljivca i njegova rješenja, neki drugi semantički paradoksi.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
- Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito ontološkim pitanjima - Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene ontologije - Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme ontologije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta - Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature - Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema - Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

		x	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	2	25	
Esej	4	75	
ZAVRŠNI ISPIT	/	/	
UKUPNO	7	100	
Opće napomene:			
Varijanta 1 bez završnog ispita			
Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.			
Varijanta 2 sa završnim ispitom			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
Horwich Paul: Truth, Clarendon Press, Oxford, 1998. Horwich Paul (ed): Theories of Truth, MIT, Dartmouth Pub Co, UK/Ashgate Pub Co Dartmouth, 1994. (izbor) Scot Soames: Understanding Truth, Oxford University Press, 1999. (izbor)			
IZBORNA LITERATURA			
Kirkham Richard L. Theories of Truth, The MIT Press, Newman Andrew The Correspondence Theory of Truth, Cambridge University Press. Michael Dummett: Truth and Other Enigmas, Duckworth, 1978. (izbor) Devitt, Michael: Realism and Truth, Oxford, Blackwell, 1991. (izbor) Sainsbury R.M: Paradoxes, Cambridge University Press, 1995. (izbor)			
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU			
POHAĐANJE NASTAVE			
Prema dogovoru			
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA			
Email, konzultacije			
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA			
Konzultacije, email			
NAČIN POLAGANJA ISPITA			
Ocjenjivanje studenata će se obaviti na temelju aktivnosti na nastavi i završnog eseja.			
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE			
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.			

ISPITNI ROKOVI	
Zimski	
Proljetni izvanredni	Prema dogovoru
Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski izvanredni	Prema dogovoru
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Redundancijska teorija istine
2.	Minimalistička teorija istine
3.	Semantička teorija istine
4.	Diskvotacijska teorija istine
5.	Korespondencijska teorija istine

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje	Ramsey, Ayer	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje minimalističke teorije istine	Horwich	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje semantičke teorije istine	Tarski	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje diskvotacijske teorije istine	McGinn	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje korespondencijske teorije istine	Devitt, David	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Umjetnost i moral
Studij	Doktorski studij Filozofija i suvremenost
Semestar	svi
Akadska godina	2025./2027.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema dogovoru
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije (dva termina)	Prema dogovoru
Telefon	051 265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Glavni je cilj ovoga predmeta omogućiti polaznicima poslijediplomskog doktorskog studija uvid u neka od pitanja koja se javljaju u domeni interakcije etike i estetike, odnosno filozofije umjetnosti. Temeljno je polazište kolegija teza prema kojoj umjetnost ima značajno mjesto i ulogu kako za pojedinca privatno tako i za širu zajednicu, što je ujedno razlog zbog kojeg je potrebno naše interakcije s umjetničkim djelima promatrati iz perspektive etike i politike. Drugi razlog odnosi se na činjenicu da sama umjetnička djela, kao i modusi njihove produkcije, često predstavljaju značajne etičke izazove u svijetlu kojih možebitno trebaju određene regulative unutar javnih politika koje reguliraju interakciju publike i umjetnosti odnosno umjetnika. Četiri su glavna cilja koja se kroz kolegij nastoje ostvariti: 1. osvijestiti etičke i političke dimenzije umjetnosti i specifičnih umjetničkih djela 2. razmotriti teorije koje analiziraju fenomenologiju naših umjetničkih iskustava, posebno s obzirom na pitanje može li nas bavljenje umjetnošću moralno kontaminirati ili obogatiti 3. razmotriti neke od pristupa etičkoj kritici umjetnosti koji bi trebali biti adresirani ukoliko umjetničke interakcije i produkciju reguliramo javnim politikama, poput pitanja cenzure, kulturne apropiacije 4. analizirati takozvani fenomen kulturnih ratova, posebno u njihovim suvremenim inačicama kulture otkazivanja i woke pokreta S obzirom na specifične interese studenata, teme se mogu modificirati.	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
Nakon položenog ispita polaznici će: 1. posjedovati vještine potrebne za razumijevanje, interpretaciju i procjenu umjetničkog djela koje uključuju njegove etičke i političke dimenzije 2. raspolagati teorijama koje nam omogućuju kritički pristup takozvanim nemoralnim djelima, posebno u kontekstu umjetnosti u javnome prostoru 3. imati osnovne spoznaje o teorijama unutar kognitivnih znanosti o tome kako ljudi procesuiraju fiktivna djela i njihovim implikacijama za neke konkretne društvene probleme poput pitanja cenzure, popisa školske lektire, financiranja umjetnosti i slično 4. Prepoznati valjane filozofske argumente u umjetničkim i van-umjetničkim kontekstima i zauzeti kritički stav o njima 5. Voditi debate i diskusijske grupe 6. Napisati esej s jasno iznesenom tezom i argumentiranim stajalištem	

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
x		x	x
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE		UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave Aktivnost u nastavi		2	30
Izlaganje		2	35
Esej		3	35
ZAVRŠNI ISPIT			
UKUPNO			
Opće napomene: Ukupan uspjeh studenta rezultat je triju ključnih aktivnosti; u dogovoru s mentorom student može odrađivati i dodatne aktivnosti (sudjelovanje na konferencijama; objava radova).			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
Za potrebe kolegija pripremit će se reader tekstova na temelju specifičnih interesa studenata s popisa izborne literature.			
Bantinaki, K., Kyprianidou E. i F. Vassiliou ur. 2025. <i>Empathy and the Aesthetic Mind. Perspectives on Fiction and Beyond</i> , Bloomsbury			
Harold James. Ur. 2023. <i>The Oxford Handbook of Ethics and Art</i> . Oxford University Press			
Matthes, E. H. 2021. <i>Drawing the Line: What to Do with the Work of Immoral Artists from Museums to the Movies</i> , Oxford University Press			
Nannicelli Ted. 2020. <i>Artistic Creation and Ethical Criticism</i> . Oxford University Press			
IZBORNA LITERATURA			
Appleman D. (2022), <i>Literature and the New Culture Wars</i> , Norton Professional Books			
Boyd B. (2012), <i>Why Lyrics Last: Evolution, Cognition and Shakespeare's Sonnets</i> , Harward UP			
Burke M. & Troscianko E. ur. (2017), <i>Cognitive Literary Science</i> , OUP			
D'Olimpop L. (2024), <i>The Necessity of Aesthetic Education</i> , Blomsbury Publishing			
Davies S. (2013), <i>The Artful Species</i> , OUP			
Ema Sullivan-Bissett, Helen Bradley, and Paul Noordhof, (2017), <i>Art and Belief</i> , Oxford			
Felski, R. (2011) <i>The Uses of Literature</i> , Wiley			
Flory, D. (2008), <i>Philosophy, Black film, film noir</i> , Penn state UP			
Gilmore J. (2020), <i>Apt Imaginings: Feelings for Fictions and Other Creatures of the Mind</i> , OUP			
Hooks b. (2009), <i>Reel to real: race, sex, and class at the movies</i> . Routledge			
hooks b. (2010), <i>Teaching critical thinking. Practical wisdom</i> . Routledge			
Kind Amy (ed.) (2016), <i>Routledge Handbook of Philosophy of Imagination</i> , London: Routledge			
Magee B. <i>Talking Philosophy. Dialogues with 15 Leading Philosophers</i> , OUP, 2001			
Murdoch I. (1999), <i>Existentialists and Mystics: Writings on Philosophy and Literature</i> . New York: Allen Lane The Penguin Press			
Nagel T. <i>Mortal Questions</i> . Cambridge UP, 1979			
Nagel T. <i>The View from Nowhere</i> , OUP, 1986			
Nozick R. <i>The Examined Life</i> . Simon and Schuster. 1989			

Plantinga C. (2023), *Screen stories and moral education*, OUP
 Vidmar I. (2013), „Filozofija i književnost o svijetu i čovjeku: isto a različito“, *Prolegomena* 12 (2) 2013: 285–313
 Vidmar Jovanović, I. (2019), *Narrative Art, Knowledge and Ethics*, Rijeka: Filozofski fakultet Rijeka
 Vidmar Jovanović, I. (2021), „Applied Ethical Criticism of Narrative Art“, *Etica and Politica*, XXIII, 2021, 3, pp. 443-459
 Vidmar Jovanović, I. (2024), „On the (un)suitability of literature for moral education'. *Theoria*,
 Wimmer L., Currie G., Friend S. & F.J. Ferguson (2022), “The Effects of Reading Narrative Fiction on Social and Moral Cognition: Two Experiments Following a Multi-Method Approach”, *Scientific Study of Literature*, 11,2, 223-265
 Wolterstorff N. (2015), *Art Rethought. The Social Practices of Art*, Oxford University Press

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). Kašnjenje se ne tolerira. Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- E-kolegij na platformi Merlin
- Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
- Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju
- Elektronička pošta
- Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Korištenje literature/bilješki/podataka za vrijeme kolokvija kao i prepisivanje nije dozvoljeno te se u tom slučaju dobiva 0 bodova.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Prema dogovoru sa studentima
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
posjedovati vještine potrebne za razumijevanje, interpretaciju i procjenu umjetničkog djela koje uključuju njegove etičke i političke dimenzije	Filozofske teorije posvećene tematskim područjima kolegija; umjetnička djela	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija djela	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
raspolagati teorijama koje nam omogućuju kritički pristup takozvanim	Filozofske teorije (tekstovi) i	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad,	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi

nemoralnim djelima, posebno u kontekstu umjetnosti u javnome prostoru	primjeri umjetničkih djela	individualni rad, analiza i interpretacija djela	
imati osnovne spoznaje o teorijama unutar kognitivnih znanosti o tome kako ljudi procesuiraju fikcijska djela i njihovim implikacijama za neke konkretne društvene probleme poput pitanja cenzure, popisa školske lektire, financiranja umjetnosti i slično	Umjetnička djela	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Prepoznati valjane filozofske argumente u umjetničkim i van-umjetničkim kontekstima i zauzeti kritički stav o njima	Filozofski tekstovi	Diskusija	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Voditi debate i diskusijske grupe	Filozofski tekstovi, primjeri umjetničkih djela	Rad na tekstu, diskusije, analiza teksta	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; izlaganje
Napisati esej s jasno iznesenom tezom i argumentiranim stajalištem	Rad	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Esej